

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

Unitatea de management al proiectului “Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”

CADRUL DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU (CMSM)

**pentru Proiectul
Prevenirea & Reducerea Poluării Rurale (RAPID)**

Prima versiune: 15 noiembrie 2022
Versiune revizuită: 27 decembrie 2022

Cuprins

ABREVIERE ȘI ACRONIME	4
GLOSAR DE TERMENI CHEIE	5
I. SUMAR EXECUTIV	6
I.1. Cadrul proiectului	6
I.2. Componentele proiectului	6
I.3. Implementarea proiectului	6
I.4. Cadrul de management social și de mediu (CMSM)	7
I.5. Posibile impacturi cheie asupra mediului și posibile impacturi cheie sociale	7
I.6. Implementarea CMSM	7
I.7. Mecanismul de soluționare a sesizărilor	7
I.8. Consultări publice și comunicare	7
II. INTRODUCERE	8
II.1. Bază mediu și socială	8
II.2. Obiectivul proiectul	10
II.3. Componentele proiectului	10
III. CONTEXT SOCIOECONOMIC ȘI DE MEDIU	13
III.1. Contextul socioeconomic al zonei vizate	13
III.2. Contextul legat de mediu	14
IV. CADRUL LEGISLATIV ȘI NORMATIV NAȚIONAL	17
IV.1. Cadrul politic, legislativ și normativ	17
IV.2. Dispoziții cheie juridice naționale referitoare la aspectul social	17
IV.3. Dispoziții legale naționale referitoare la mediu	18
V. CADRUL DE MEDIU ȘI SOCIAL AL BĂNCII MONDIALE	21
V.1. Reglementarea Băncii Mondiale	21
V.2. Reglementare românească	21
VI. POSIBILE RISCURI ȘI IMPACTURI DE MEDIU & SOCIALE ȘI MĂSURI DE ATENUARE	23
VI.1. Evaluare de mediu și socială a activităților proiectului	23
VI.2. Riscuri și impacturi asupra mediului	23
VII. RESPONSABILITATE INSTITUȚIONALĂ GENERALĂ	38
VII.1. Responsabilitate Instituțională Generală	38
VII.2. Monitorizare și raportare	39
VII.3. Privire de ansamblu asupra utilizării muncii în cadrul proiectului	39

VII.4. Evaluarea posibilelor riscuri cheie legate de muncă	40
VII.5. Privire de ansamblu asupra legislației muncii.....	41
VII.6. Personal responsabil.....	42
VII.7. Politici și proceduri	43
VII.8. Vârstă angajare.....	43
VII.9. Termene și condiții	44
VII.10. Mecanism de soluționare a sesizărilor	44
VII.11. Managementul antreprenorilor	44
VIII. CONSULTARE PUBLICĂ ȘI IMPLICAREA CETĂȚENILOR.....	46
VIII.1. Plan de implicare a factorilor interesați	46
VIII.2. Mecanism de soluționare a sesizărilor (MSS)	46
VIII.3. Consultare publică	47
IX. ANEXE	49
IX.1. Cadrul național legislativ.....	49
IX.2. Listă de verificare pentru încadrare în funcție de aspectele sociale și de mediu	52
IX.3. Consultări publice	53
IX.4. Formular de sesizare	54
IX.5. Listă de verificare aferentă PMSM pentru activitățile de construcții și reabilitare ..	56

ABREVIERE ȘI ACRONIME

APIA	Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
AFIR	Agencia pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
ANAR	Administrația Națională Apele Române
DIFFF	Direcția Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar din cadrul MADR
PAC	Politică Agricolă Comună
CMS	Cadrul de mediu și social
ESIM	Evaluarea impactului social și asupra mediului
CMSM	Cadrul de management social și de mediu
PVE	Pact Verde European
VBG	Violență bazată pe gen
MSS	Mecanism de soluționare a sesizărilor
GR	Guvernul României
PCIPN	Proiect Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți
RTC	Rețele de transfer a cunoștințelor
M&E	Monitorizare & Evaluare
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
ONG	Organizație nonguvernamentală
ANF	Autoritatea națională fitosanitară
PNRR	Plan național de redresare și reziliență
MOP	Manualul operațional al proiectului
PAP	Părți/persoane afectate de proiect
ODP	Obiectivul de dezvoltare a proiectului
UMP	Unitatea de management al proiectului
PIFI	Plan de implicare a factorilor interesați
BM	Banca Mondială

GLOSAR DE TERMENI CHEIE

Comunități afectate - Se referă la grupurile de persoane ce trăiesc în imediata apropiere a unui proiect ce ar putea fi afectate de un proiect (spre deosebire de "Factori interesați" ce se referă la un grup mai larg de persoane și organizații ce prezintă un interes față de proiect).

Consultare – Procesul de obținere de informații sau consultanță din partea persoanelor interesate și luarea acestora în considerare la luarea de decizii cu privire la proiect și/sau stabilirea obiectivelor și definirea strategiilor.

Implicare – Un proces în care o companie construiește și menține relații constructive și sustenabile cu persoanele implicate de-a lungul unui proiect. Aceasta este parte a unei strategii mai largi a "implicării persoanelor interesate" mai largi care cuprinde și guverne, societatea civilă, angajații, furnizorii și alte persoane ce prezintă un interes față de Proiect.

Mecanism de soluționare a sesizărilor – un proces de primire, evaluare și soluționare a sesizărilor referitoare la proiect, primite din partea cetățenilor, părților interesate și altor comunități afectate.

Organizații neguvernamentale – Organizații private, adesea non-profit, ce facilitează dezvoltarea comunității, construirea capacității locale, promovarea și protecția mediului.

Factori interesați – Persoane sau grupuri ce sunt afectate în mod direct sau indirect de un proiect precum și acele persoane sau grupuri ce ar putea fi interesate de un proiect și/sau capacitatea de a influența rezultatul său, fie în mod pozitiv, fie în mod negativ (Manualul IFC cu privire la implicarea persoanelor interesate (2007)); lucrători, comunități locale afectate în mod direct de proiect și alte persoane interesate ce nu sunt afectate în mod direct de proiect, dar sunt interesate de acesta, cum ar fi autoritățile local, proiectele învecinate și/sau organizațiile neguvernamentale, etc.

Plan de implicare a factorilor interesați - Un plan ce asistă investitorii în ceea ce privește implicarea efectivă a persoanelor interesate de-a lungul duratei proiectului, specificând activitățile ce vor fi implementate pentru a conduce sau spori implicarea.

I. SUMAR EXECUTIV

I.1. Cadrul proiectului

Obiectivul de Dezvoltare a Proiectului (ODP) constă în consolidarea capacității instituționale a agențiilor publice selectate de a monitoriza poluarea rezultată din agricultură și de a transmite către fermierii participanți informații cu privire la practicile de reducere a poluării rezultate din agricultură.

I.2. Componentele proiectului

Acest proiect prezintă trei componente. **Prima componentă:** *Modernizarea instituțiilor publice responsabile pentru controlul poluării* se va concentra pe consolidarea capacității administrative din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), din cadrul Administrației Naționale Apele Române (ANAR) aflată în subordinea sa, din cadrul Autorității Naționale Fitosanitare (ANF) aflată în subordinea Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), din cadrul Direcției Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar (direcție în cadrul MADR) precum și din cadrul altor agenții naționale, regionale și județene implicate în reducerea poluării din surse agricole. **A doua componentă** este *Schimbul de cunoștințe, conștientizare și transfer de informații / inovație pentru fermieri*. Aici se vor selecta ferme demonstrative cu sprijinul asociațiilor de fermieri în vederea prezentării celor mai bune exemple de practică cu privire la reducerea poluării cu nutrienți și a bunelor practici agricole precum și în vederea promovării inovării. Pe baza fermelor model și a rețelelor de organizare a fermierilor, se vor dezvolta rețele naționale îmbunătățite de transfer al cunoștințelor (RTC) pentru prevenirea și reducerea poluării din surse agricole. **A treia componentă** se referă la managementul de proiect, sprijinind UMP în ceea ce privește managementul de proiect, implementare, monitorizare, raportare, estimare precum și evaluarea și managementul impactului asupra mediului și impactului social.

I.3. Implementarea proiectului

Proiectul va fi implementat de Unitatea existentă de Management al Proiectului (PCIPN-UMP) aflată în cadrul MMAP, bazându-se pe experiența sa vastă în ceea ce privește proiectele Băncii Mondiale. Personalul curent al UMP își va desfășura activitatea, garantând astfel continuitatea. În plus, capacitatea de coordonare și capacitatea operațională a UMP existente vor fi sporite cu ajutorul personalului și consultanților suplimentari, fiind inclusă și angajarea unui expert pe probleme de mediu și a unui expert social. În timp ce UMP are experiență în ceea ce privește politicile de asigurătorii de mediu, acest proiect va aplica pentru prima dată Cadrul de Mediu și Social al Băncii Mondiale. Prin intermediul componentei 3, proiectul a realizat provizioane pentru construirea capacității și alocarea de resurse ce acoperă managementul riscului mediului și social în cadrul CMS. În plus, UMP va juca un rol extins în ceea ce privește asigurarea coordonării tuturor intervențiilor și monitorizării tuturor activităților proiectului. Acest lucru va implica o revizuire a procedurilor UMP pentru clarificarea mecanismului de coordonare dintre UMP, beneficiari și alte instituții implicate.

I.4. Cadrul de management social și de mediu (CMSM)

Proiectul este finanțat de Banca Mondială printr-un instrument de finanțare a proiectelor de investiții, motiv pentru care Banca solicită ca toate riscurile și impacturile asupra mediului și toate riscurile și impacturile sociale să fie abordate conform Cadrului Social și de mediu al Băncii (CMS). CMSM este un instrument ce conține standardele aplicabile în cadrul CMS, stabilește principiile, regulile, directivele și procedurile ce trebuie avute în vedere la implementarea activităților Proiectului. Documentul include informații cu privire la zona în care se așteaptă ca proiectul să fie implementat, incluzând orice posibile vulnerabilități legate de mediu și vulnerabilități sociale precum și posibilele impacturi ce pot apărea și măsurile de atenuare ce se așteaptă a fi folosite.

I.5. Posibile impacturi cheie asupra mediului și posibile impacturi cheie sociale

Riscul general asupra mediului și riscul general social sunt clasificate ca fiind moderat. Acest CMSM detaliază riscurile potențiale pe baza activităților proiectului și propune măsuri de atenuare.

I.6. Implementarea CMSM

UMP va alocă resursele umane și financiare pentru gestionarea și implementarea CMSM. Se vor angaja un specialist pe probleme sociale și un specialist pe probleme de mediu, ce vor fi responsabili în primul rând pentru implementarea CMSM. Șase dintre cele zece SSM sunt relevante pentru acest proiect: SSM1 (Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor de mediu și sociale); SSM2 (Condiții de muncă); SSM3 (Eficiența utilizării resurselor și prevenirea poluării); SSM4 (Protecția și sănătatea comunității); SSM5 (Achiziționarea terenurilor, restricții, utilizarea terenurilor și strămutarea involuntară) și SSM10 (Comunicarea informațiilor și implicarea părților interesate).

I.7. Mecanismul de soluționare a sesizărilor

Mecanismul de soluționare a sesizărilor va fi stabilit și implementat de către Împrumutat pentru a primi și facilita rezoluția cu privire la preocupările și sesizările adresate de părțile afectate de proiect legate de performanța de mediu și socială a proiectului. Mecanismul de soluționare a sesizărilor este un sistem accesibil și cuprinzător care primește și acționează față de reclamații și sugestii în timp util, asigurând soluționare și feedback către părțile afectate de proiect. Mecanismul de soluționare a sesizărilor va fi accesibil tuturor părților interesate și va fi ușor de folosit. Părțile afectate de proiect vor putea formula rezerve și sesizări prin poștă, fax, e-mail, pe pagina de internet a proiectului și pe conturile de rețele sociale. De asemenea, aceste canale sunt obligatorii conform legislației române cu privire la accesul public la procesul decizional și la accesul liber la informații publice.

I.8. Consultări publice și comunicare

Conform legislației române și BM CMS, consultarea publică și comunicarea tuturor informațiilor relevante cu privire la proiect reprezintă o parte integrantă a acestui proiect. Părțile interesate relevante au fost identificate pe tot parcursul PIFI și au fost propuse măsuri de implicare și consultare pentru toate procesele care implică identificarea și atenuarea riscurilor M&S.

II. INTRODUCERE

II.1. Bază mediu și socială

Majorității fermierilor români le lipsește conștientizarea cu privire la impacturile asupra mediului și cunoștințele referitoare la prevenirea poluării. În cazul măsurii referitoare la agromediu și climă (M10) din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020, doar 65.000 fermieri au adoptat practici sustenabile. Deoarece numai 7,73% (1,13 milioane ha) din suprafața totală agricolă utilizată (SAU) a adoptat măsurile de agromediu și climatice în cadrul UE PAC, trebuie întărită posibilitatea de aplicare pe scară largă a bunelor practici agricole care promovează gestionarea mediului. În timp ce fermele mai mici aplică practici mai tradiționale și utilizează mai puține pesticide și îngrășăminte chimice, acestea au și mai puține cunoștințe cu privire la utilizarea corespunzătoare a mijloacelor de producție pentru agricultură. Acest lucru este valabil în special în cazul fermelor aflate la limita subzistenței (semi-subzistenței), care nu dispun de un statut profesional definit în mod clar și care dispun de cunoștințe limitate cu privire la standardele de mediu și implicațiile sale. Închiderea liceelor cu profil agricol în anul 1995 conduce la niveluri scăzute de educație pentru persoanele care lucrează în agricultură românească. Acest lucru se reflectă și în faptul că majoritatea fermierilor români nu dispun de un set de aptitudini corespunzătoare unei anumite profesii. Odată cu dizolvarea Agenției Naționale de Consultanță Agricolă (ANCA) și tranziția neîncheiată către camere agricole (2010 până în prezent), fermierilor români le lipsesc și oportunitățile de pregătire în ceea ce privește transferul tehnologic și aplicarea practicilor moderne în materie de mediu. În timp ce s-au păstrat centrele regionale ce oferă ceva pregătire în domeniu, fermierilor români le lipsește furnizarea efectivă de servicii de consultanță care ar trebui să-i învețe bunele practici în domeniul agriculturii și gestionarea mediului, să-i informeze cu privire la oportunitățile de piață și să sporească conștientizarea cu privire la amenințările referitoare la mediu. Drept rezultat, unii fermieri români încă urmează practici agricole necorespunzătoare, cum ar fi utilizarea greșită de fertilizatori sintetici și pesticide sau eliminarea deșeurilor animale și a gunoierului de grajd pe câmpurile lor, aflate adesea de-a lungul cursurilor de apă, fără a-și da seama de impactul asupra sănătății umane sau asupra mediului.

Poluarea rezultată din practici agricole nesustenabile are mai multe cauze. În ultimele decenii, agricultura românească a înregistrat unele progrese înspre reducerea amprente sale de carbon. O reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 53% în perioada 1989-2011 se corelează cu reducerea numărului de bovine și reducerea îngrășămintelor sintetice¹. Pe măsură ce eliberarea de gaz metan s-a stabilizat, apar în prim plan alți poluanți din surse agricole care au un impact îngrijorător asupra sănătății mediului și beneficiilor socioeconomice ale populației rurale din România:

- a) **Poluarea cu nutrienți rămâne o amenințare pentru mediu.** Fermierii români se bazează încă foarte mult pe îngrășăminte organice, din care, 90% își au sursa la nivel de fermă (în principal în cazul fermelor mici de porcine și fermelor mixte). Unele zone din România se confruntă încă cu niveluri semnificative de nitrați în apa freatică,

¹ Ministerul Mediului: Inventarul României al Gazelor cu Efect de Seră 1989-2011, Raportul Inventarului Național, Mai 2013.

estimându-se faptul că agricultura este responsabilă pentru 50% din poluarea apei freatică cu nitrați. Managementul incorect al gunoiului de grajd împreună cu numărul redus de stații de epurare a apelor uzate la nivel municipal contribuie la această provocare. În timp ce nivelurile totale de emisie de amoniac ce contribuie la calitatea aerului în România au rămas stabile din anul 2010, media celor 27 state UE poate prezenta o tendință descrescătoare. România se află la mare risc de nerespectare a Directivei referitoare la Angajamentele de Reducere a Emisiilor la Nivel Național (NECD)². Din totalul raportat al emisiilor de amoniac în România, 89% provin din sectorul agricol³.

- b) **Diversi poluanți suplimentari ce provin din agricultură persistă.** Antibioticele sunt încă folosite pe scară largă în sectorul zootehnic românesc, un alt exemplu de poluare a apei din surse agricole. În timp ce vânzările de astfel de antibiotice au scăzut ușor, ele sunt încă utilizate în cadrul producției de oi și capre, urmate de bovine, păsări și porcine. În general, industria zootehnică și industria cărnii suferă încă de managementul sub medie al deșeurilor animale. Lipsa proceselor standardizate cu privire la transportul, depozitarea și tratamentul corespunzător al subproduselor de origine animală conduce, de regulă, la eliminarea nedorită a deșeurilor animale în detrimentul mediului. Expunerea mediului la ingrediente farmaceutice active (IFA-uri) în râurile din România este cea mai mare din Europa⁴. Vânzările de pesticide au rămas stabile în timpul ultimului deceniu, însă frecvența autorizare de urgență a României cu privire la produsele fitosanitare și lipsa de control în ceea ce privește implementarea managementului integrat al dăunătorilor contribuie la poluare în spațiul rural.

De la aderarea la UE, protecția mediului în România a înregistrat progrese. În timpul ultimilor 15 ani, România a adoptat o poziție mai agresivă în ceea ce privește protecția mediului, determinată în principal de transpunerea *Acquis Communautaire* de mediu. De exemplu, România a înregistrat succese în ceea ce privește standardele definite ce sunt stipulate în Directive Cadru UE referitoare la Ape (WFD) și în special abordarea Directivei UE referitoare la Nitrați având drept scop protejarea calității apei subterane și apei de suprafață împotriva poluării din surse agricole. Majoritatea corpurilor de apă de suprafață sunt în stare ecologică bună și moderată, iar 2% din apele de suprafață prezintă o stare chimică proastă⁵. În timp ce corpurile de apă subterană prezintă cantități abundente, 10,5% din corpurile de apă subterană încă nu reușesc să atingă statusul chimic bun⁶.

² Directiva provitoare la Angajamentele de Reducere a Emisiilor la Nivel Național definește țintele de reducere pentru România privitoare la amoniac la -13% în 2020 și -25% în 2030.

³ Comisia Europeană: Recomandările Comisiei pentru planul strategic PAC pentru România, SWD(2020) 391 final, 18.12.2020.

⁴ Wilkinson, Boxall, Kolpin, et al.: Pharmaceutical pollution of the world's rivers. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 10 decembrie 2021.

⁵ Comisia Europeană: Recomandările Comisiei pentru planul strategic PAC pentru România, SWD(2020) 391 final, 18.12.2020.

⁶ Statutul chimic se referă la Pb, Cd, Ni, Cr, Cu și Zn.

II.2. Obiectivul proiectul

Obiectivul de Dezvoltare a Proiectului (ODP) constă în consolidarea capacității instituționale a entităților publice selectate de a monitoriza poluarea rezultată din agricultură și de a transfera cunoștințe privind reducerea poluării agricole în vederea adoptării de către fermierii participanți.

II.3. Componentele proiectului

De Proiect va beneficia întreg teritoriul României, iar Proiectul va fi alcătuit din următoarele trei componente: (i) Modernizarea instituțiilor publice responsabile de controlul poluării; (ii) Împărtășirea de cunoștințe, conștientizare și transfer de informații/ inovație pentru fermieri; și (iii) Management de proiect.

Componenta 1 (împrumut de 35 milioane Euro din partea IBRD): Modernizarea instituțiilor publice responsabile de controlul poluării. Această componentă se va concentra pe consolidarea capacității administrative din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), din cadrul Administrației Naționale Apele Române (ANAR) aflate în subordinea sa, din cadrul Autorității Naționale Fitosanitare (ANF), aflate în subordinea Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Direcției Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar din cadrul MADR, precum și din cadrul altor agenții naționale, regionale și județene implicate în reducerea poluării din surse agricole. Trecând peste sprijinul acordat pentru poluarea cu nutrienți în cadrul PCIPN, vor fi vizate investițiile în echipamente, tehnologii și software, ce sunt necesare abordării poluanților agricoli. Buna conducere și un cadru puternic de reglementare la nivel național sau regional sunt de importanță capitală pentru monitorizare și prevenirea și reducerea poluării.

Subcomponenta 1.1: Consolidarea capacității instituționale a MMAP pentru PNRR.

Această subcomponentă ar sprijini capacitatea administrativă MMAP de monitorizare și evaluare pentru componenta PNRR de management a deșeurilor agricole, atât la nivel local cât și la nivel central. Acest lucru înseamnă consolidarea capacității administrative descentralizate la nivel de primării pentru implementare și consolidarea capacității instituționale existente a MMAP în vederea eficientizării absorbției investițiilor PNRR prin furnizarea de asistență tehnică și servicii de consultanță pentru monitorizarea și evaluarea investițiilor PNRR, inclusiv dezvoltarea IT (software) necesare pentru M&E și raportare.

Subcomponenta 1.2: Creșterea capacității naționale de monitorizare, prevenire și reducere a poluării din surse agricole în zone rurale. În vederea alinierii la obiectivele definite în Strategia UE "De la Fermă la Consumator" și trecând peste investițiile efectuate cu privire la poluarea cu nutrienți în cadrul PCIPN, această subcomponentă va sprijini:

- A) **Consolidarea capacității instituționale a ANAR** (agenție subordonată MMAP) prin investiții în (i) echipamente moderne de monitorizare și o bază de date integrată cu – hardware și software (inclusiv servere) ce vor înlocui bazele de date fragmentate ineficiente ale 11 Administratii Bazinale și vor sprijini ANAR în ceea ce privește monitorizarea calității corpurilor de apă de suprafață și subterană, furnizând un sistem

de alertă timpurie în cazul creșterii poluării și raportarea conform UE, (ii) echipamente pentru laboratoare pentru asigurarea prelevării de probe și testării pesticidelor, substanțelor antimicrobiene, metalelor grele și altor poluanți; (iii) servicii de pregătire a personalului din laboratoarele ANAR ce se ocupă de calitatea apei în cadrul stabilirii nutrienților și prelevării de probe de apă, în vederea îmbunătățirii capacității instituționale a ANAR pentru monitorizare și raportare conform Directivei 676/91/EEC.

- B) **Consolidarea capacității instituționale a Autorității Naționale Fitosanitare - ANF** (agenție subordonată MARD) prin intermediul investițiilor specifice pentru (i) o rețea națională în vederea îmbunătățirii sistemului de supraveghere și alertă (colectarea datelor meteorologice) în ceea ce privește bolile plantelor și dăunătorii, pentru un management integrat al dăunătorilor și utilizarea sustenabilă a pesticidelor ce vor conduce la un sistem de recomandări automate referitoare la tipul și volumul pesticidelor, (ii) laboratoare mobile pentru inspectarea și calibrarea echipamentelor utilizate pe teren pentru pesticide, în vederea reducerii pierderilor și prevenirii împrăștierii, (iii) echipamente pentru consolidarea capacității laboratoarelor pentru utilizarea de pesticide ce vor îmbunătăți detectarea și identificarea bolilor plantelor și dăunătorilor și (iv) tehnologii digitale, cum ar fi bazele de date și aplicațiile IT în vederea urmăririi deplasării pesticidelor, asigurării trasabilității pesticidelor pentru consolidarea utilizării sustenabile și capacității de monitorizare și raportare.
- C) Consolidarea capacității instituționale a Direcției de Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar (DIFFF) din cadrul MADR prin: (i) o analiză diagnostic a situației din sectorul agricol românesc în vederea consolidării managementului și integrării calitative și cantitative de date/informații legate de mediu, și astfel să construiască capacitatea instituțională de monitorizare și raportare în conformitate cu obligațiile UE și internaționale; (ii) dezvoltarea de software pentru colectarea, procesarea, analizarea, maparea și raportarea integrată a datelor; software-ul se va baza din diferitele interfețe ale MARD cu alte entități și bazele de date existente ale acestora: de la ANF în ceea ce privește trasabilitatea pesticidelor, din sistemul de identificare și înregistrare a animalelor și de la Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) pentru îngrășăminte și antibiotice; software-ul va înregistra, de asemenea, date privind emisiile (de exemplu, amoniac, oxizi de azot etc.) și va include modelarea datelor pentru a genera și transmite rapoarte interinstituționale; (iii) servicii de consultanță și instruire pentru software-ul dezvoltat și tehnologiile digitale.

Componenta 2: Transferul cunoștințelor, conștientizare și transfer de informații/inovație către fermieri. Fermele demonstrative vor fi selectate cu sprijinul asociațiilor de fermieri și întărite în vederea prezentării celor mai bune exemple practice de reducere a poluării cu nutrienți și în vederea prezentării bunelor practici agricole.

Subcomponenta 2.1: Ferme model demonstrative și promovarea inovării. Se va finanța o inițiativă pentru sprijinirea îmbunătățirii/modernizării fermelor existente (membre ale unei organizații a fermierilor) în scopuri demonstrative. Aceste ferme vor funcționa drept model pentru prezentarea diferitelor aspecte ale managementului complet al poluării, și anume: colectare, depozitare, transformare în îngrășământ, utilizarea de

gunoi de grajd și îngrășăminte chimice, utilizarea de utilaje moderne pentru folosirea pesticidelor, practici pentru emisii reduse și pierderi reduse de îngrășăminte și pesticide, atenuarea și adaptarea schimbării climatice. Intervențiile finanțate la nivel de fermă vor susține investițiile pentru protecția mediului, crescând și capacitatea și productivitatea. Investițiile preconizate vor include, fără a se limita însă la facilități, echipamente și aparatură ce vor conduce la prevenirea și reducerea poluării cu nitrați, amoniac, pesticide, antibiotice, crescând în același timp eficiența energetică.

De asemenea, această subcomponentă va dirija și promova inovațiile în ceea ce privește atenuarea poluării și soluțiile de prevenire în zonele rurale, pornind de la cele mai bune practici naționale și internaționale, promovând colaborarea tehnică și capacitatea de construire printre antreprenorii agricoli, cercetarea, eco-afacerilor și gazdele inovării. Unitățile demonstrative vor funcționa sub formă de locații de pregătire și prin urmare ar trebui să fie disponibile pentru învățare reciprocă și împărtășire de cunoștințe. Fermele demonstrative vor fi de asemenea utilizate drept model pentru investițiile finanțate în cadrul PAC.

Subcomponenta 2.2: Înființarea rețelelor naționale de transfer a cunoștințelor. Pe baza fermelor model și a organizațiilor de fermieri, se vor dezvolta rețele naționale sporite de cunoaștere în vederea atenuării poluării în agricultură. Investițiile în rețele și programele lor de pregătire vor funcționa drept centru pentru servicii de consultanță, contribuind la transferul de cunoștințe cu privire la condiționalități, eco-scheme, agricultură organică, agricultură ecologică, infrastructură ecologică pentru fermă și eco-inovații.

Subcomponenta 2.3: Campanie de conștientizare. Informarea publicului, mai ales a populației rurale, cu privire la diferitele tipuri de poluanți în România, impactul lor economic și asupra mediului și diversele investiții ale Proiectului (incluzând acele investiții finanțate prin intermediul PNRR), activitățile de prevenire și reducere fiind subiectul unei campanii de informare. Prezentarea celor mai bune practici ale fermierilor și gospodăriilor rurale în anumite regiune și împărtășirea experiențelor cu restul țării vor sprijini campania. În vederea obținerii schimbărilor comportamentale, se va pregăti o campanie completă de conștientizare pentru prevenirea și reducerea poluării din agricultură. Publicul larg va fi vizat prin intermediul mesajelor pentru promovarea consumului sustenabil și alimente nutritive și sănătoase.

Componenta 3: Managementul proiectului. Sprijinirea UMP în ceea ce privește managementul de proiect, implementarea, monitorizarea, raportarea, evaluarea impactului asupra mediului și impactului social precum și managementul prin punerea la dispoziție a: (i) fondurilor pentru costurile operaționale crescute și pentru achiziția de bunuri; (ii) salariilor (personalului) UMP pentru implementarea Proiectului; (iii) serviciilor de consultanță și non-consultanță inclusiv noul Cadrul de Mediu și Social al Băncii Mondiale (CMS) pentru supraveghere, monitorizare și audit financiar; și (iv) construirea capacității/pregătire.

Acest lucru va implica o revizuire a procedurilor UMP pentru clarificarea mecanismului de coordonare dintre UMP, beneficiari și alte instituții implicate. În plus, construirea capacității necesare bazată pe noile standarde CMS ale Băncii Mondiale va fi sprijinită de Proiect.

III. CONTEXT SOCIOECONOMIC ȘI DE MEDIU

III.1. Contextul socioeconomic al zonei vizate

Aderarea României la UE a condus la o transformare socioeconomică pozitivă. De la aderarea la UE în anul 2007, România a beneficiat de libera circulație a capitalului și forței de muncă pe piața unică, conducând la o schimbare de paradigmă în ceea ce privește schimbările sociale și modernizarea economiei. Aderarea la UE a ajutat la reducerea nivelului de sărăcie; cu toate acestea, creșterea sa nu este incluzivă, deoarece o mare parte dintre români aflați în partea inferioară a celor 40% din distribuția venitului continuă să fie concentrată în mod excesiv în agricultura de subsistență cu productivitate scăzută. În perioada 2014 - 2019, numărul de români care trăia cu mai puțin de 6,85 \$ pe zi (2017 PPP) a scăzut rapid de la 30,0% la 11,3% pe fondul piețelor puternice de forță de muncă naționale și la nivel UE. Cu toate acestea, nu toți românii aflați în partea inferioară a celor 40% din distribuția venitului au putut beneficia de puternica creștere economică.

Reducerea sărăciei progresează, în timp ce problemele de incluziune persistă în zonele rurale. România rămâne una dintre cele mai sărace țări din UE. Provocarea referitoare la incluziune în România este predominant o problemă rurală, cu 70% din populația săracă ce trăiește în zone rurale; cu femei, populația romă și populația îmbătrânită ce este reprezentată excesiv printre cei mai săraci cetățeni, România prezintă a doua cea mai mare discrepanță în UE, unde venitul urban mediu este aproape cu 50% mai mare decât venitul rural mediu⁷. Accesul la serviciile de apă, cum ar fi apa curentă, canalizare, internet sau electricitate este încă foarte limitat în zona rurală din România. Criza COVID-19 existentă a afectat în continuare, în mod disproporționat populația săracă și populația cea mai vulnerabilă, producând și efecte pe termen lung asupra capitalului uman al României. Disparitățile în ceea ce privește dotările, în special referitoare la capitalul uman, au condus la niveluri ridicate de variații sociale și regionale, mai ales, la un decalaj izbitor urban-rural privitor la standardele de viață. Salariile mici și oportunitățile limitate de muncă au creat tipare constante ale sărăciei în zonele rurale din România, conducând la emigrație, în special în rândul generației mai tinere. Încă aproape 5% din populația României trăiește în sărăcie extremă în zone marginalizate cu capital uman redus, rată mare a șomajului, servicii medicale limitate și condiții inadecvate de locuire. Starea curentă a infrastructurii fizice împiedică dezvoltarea zonelor rurale din România: doar 15% din drumurile comunale sunt modernizate, doar 40% din gospodăriile rurale au acces regulat la apă potabilă, iar serviciile de canalizare au mare nevoie de a fi construite și reparate. În plus, starea proastă a serviciilor de educație în zone rurale se adaugă dilemei.

Constrângerile instituționale și politice împiedică incluziunea socială și reducerea sărăciei. Înalta volatilitate politică și legislativă împreună cu o tranziție instituțională incompletă au limitat capacitatea României de stimulare a creșterii economice, de implementare a politicilor cheie UE și de a consolida egalitatea în întreaga țară. Principalele deficiențe instituționale sunt caracterizate de fragmentarea responsabilităților de sector, lucru ce a condus la contabilizare

⁷ Banca Mondială, Cadrul de Parteneriat al Țărilor pentru România pentru Perioada 2019-2023, 2018.

difuză și slabă coordonare. Constrângerile legate de capacitatea de planificare și implementare a proiectului au drept rezultat întârzieri ale investiției. Piața financiară este superficială, împiedicând mobilizarea resursele suficiente pentru creștere economică susținută. Întregul mediu de afaceri rămâne instabil, drept consecință directă a eșecurilor instituționale. România se află pe poziția 55 în Doing Business 2020, ca urmare a modificărilor frecvente ale codului fiscal, dialogului limitat dintre sectorul public și sectorul privat și timpului redus de răspuns pentru firme vis-a-vis de deciziile politice. Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) au tendința de a fi mai afectate de constrângerile normative, limitând astfel eforturile lor în ceea ce privește creșterea inovației și productivității, iar prin acestea, îmbunătățirea competitivității României și convergenței UE.

III.2. Contextul legat de mediu

De la aderarea la UE, protecția mediului în România a înregistrat progrese. În timpul ultimilor 15 ani, România a adoptat o poziție mai agresivă în ceea ce privește protecția mediului, determinată în principal de transpunerea *Acquis* UE de mediu. De exemplu, România a înregistrat succese în ceea ce privește standardele definite ce sunt stipulate în Directive Cadru UE referitoare la Ape (WFD) și în special abordarea Directivei UE referitoare la Nitrați având drept scop protejarea calității apei subterane și apei de suprafață împotriva poluării din surse agricole. Majoritatea corpurilor de apă de suprafață sunt în stare ecologică bună și moderată, iar 2% din apele de suprafață prezintă o stare chimică proastă⁸. În timp ce corpurile de apă subterană prezintă cantități abundente, 10,5% din corpurile de apă subterană încă nu reușesc să atingă statusul chimic bun⁹.

Eforturile române cu privire la reducerea poluanților cu nutrienți sunt recunoscute. Comisia Europeană (CE) laudă progresul înregistrat de România în ceea ce privește reducerea descărcării de nitrați, ținând cont de faptul că nivelurile de poluare cu nutrienți în timpul perioadei de evaluare 2016-2019 prezintă o scădere în comparație cu nivelurile 2012-2015. În raportul emis de CE în octombrie 2021, România este încadrată pozitiv printre acele State Membre care au dezvoltat programe de acțiune ce conțin măsuri de reducere și prevenire a poluării cu nitrați, aplicând măsurile pe întreg teritoriul¹⁰. Această dezvoltare pozitivă se bazează pe două decenii de sprijin: (i) înainte de aderarea la UE (2002-2007), Proiectul Controlului Poluării în Agricultură a demarat promovarea adoptării unor practici agricole ecologice, sprijinind în același timp utilizarea sustenabilă a terenului din punct de vedere ecologic în regiunile din România; și (ii) din 2008, Proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți (PCIPN) rămâne vehiculul suport pentru implementarea Directivei UE referitoare la Nitrați. Cu toate acestea, PCIPN se încheie în 2023. PCIPN a contribuit la consolidarea

⁸ Comisia Europeană: Recomandările Comisiei pentru planul strategic PAC pentru România, SWD(2020) 391 final, 18.12.2020.

⁹ Statutul chimic se referă la Pb, Cd, Ni, Cr, Cu și Zn.

¹⁰ Comisia Europeană: Raportul din partea Comisiei către Consiliul și Parlamentul European cu privire la Implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC referitoare la protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați din surse agricole pe baza rapoartelor Statelor Membre pentru perioada 2016-2019, COM(2021) 1000 final, 11 octombrie 2021.

instituțională, la construirea capacității și la îmbunătățirea coordonării dintre MMAP și agențiile locale și comunele beneficiare implicate. De asemenea, PCIPN a îmbunătățit conștientizarea publicului și transferul de informații în vederea respectării Directivei Cadru UE referitoare la Ape și Directiva UE referitoare la Nitrați. Până în prezent, obiectivele măsurabile definite de dezvoltare sunt pe drumul cel bun, cu 63% (din 70%) din zona definită a proiectului, indicând tendința descrescătoare de 10% în ceea ce privește reducerea evacuării de nitrați în corpurile de apă. 69% din populația aflată în zona proiectului adoptă măsuri preventive și de remediere în vederea reducerii evacuării de nutrienți.

Agricultura încă reprezintă cauza principală pentru poluarea mediului în zonele rurale.

Sectorul primar joacă un rol cheie, disproporționat însă, în acest domeniu socioeconomic din zona rurală din România. Agricultura românească reprezintă 4,2% din VAB totală și 23% din ocuparea totală a forței de muncă. Structură dihotomică a fermei rămâne o caracteristică distinctă a agriculturii românești: peste 70% din cele 3,4 milioane de ferme gestionează mai puțin de 2 ha și generează venituri mai mici de 15.000 Euro pe an¹¹. Pe de altă parte, doar 0,4% (12.310 ferme) reprezintă societăți comerciale mari cu o suprafață de peste 100 ha și venituri de peste 50.000 Euro. România deține de departe cea mai mare cotă-parte din UE de ferme aflate la limita subzistenței și semi-subzistenței ce produc în principal pentru propriul lor consum. Veniturile reduse ce împiedică accesul la finanțare, ce catalizează din nou investițiile cofinanțate de UE precum și lipsa integrării pe piață afectează fermierii aflați la limita subzistenței în ceea ce privește aderarea la reglementările de mediu. Deoarece doar un sfert din fermele românești primesc sprijin financiar în cadrul PAC UE (PAC), lipsește pârghia pentru bunele practici agricole ce promovează gestionarea mediului precum și aplicarea măsurilor agricole ecologice și climatice. 36% din intrările financiare în cadrul PAC sunt alocate măsurilor de mediu și climatice. Cu toate acestea, mai puțin de 10% din suprafața României utilizată în agricultură (SAU) duce la îndeplinite măsurile de mediu și climatice.

Poluarea rezultată din practici agricole nesustenabile are mai multe cauze. În ultimele decenii, agricultura românească a înregistrat unele progrese înspre reducerea amprente sale de carbon. O reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 53% în perioada 1989-2011 se corelează cu reducerea numărului de bovine și reducerea îngrășămintelor sintetice¹². Pe măsură ce eliberarea de gaz metan s-a stabilizat, apar în prim plan alți poluanți din surse agricole care au un impact îngrijorător asupra sănătății mediului și beneficiilor socioeconomice ale populației rurale din România:

- (a) **Poluanții nutrienți (nitrați și fosfor) reprezintă o amenințare pentru mediu.** În timp ce fermierii români încă se bazează pe îngrășăminte organice (aproximativ 20% din totalul îngrășămintelor folosite), din care 90% își au sursa la nivel de fermă, acestea nu sunt colectate, depozitate, utilizate sau eliminate în mod corect. Managementul incorect al îngrășămintelor organice conduce la scurgerea nitraților și fosforului în râuri/sau la contaminarea apei subterane. Unele părți din România se confruntă încă cu niveluri semnificative ale nivelului de nitrați existenți în apa subterană.

¹¹ Eurostat: Studiu structură fermă 2016.

¹² Ministerul Mediului: Inventarul României al Gazelor cu Efect de Seră 1989-2011, Raportul Inventarului Național, Mai 2013.

- (b) **Calitatea aerului este afectată în mod special de emisiile de amoniac.** În timp ce nivelurile totale de emisie de amoniac ce contribuie la calitatea aerului în România au rămas stabile din anul 2010, media celor 27 state UE poate prezenta o tendință descrescătoare. România se află la mare risc de nerespectare a Directivei referitoare la Angajamentele de Reducere a Emisiilor la Nivel Național (NECD)¹³. Din totalul emisiilor de amoniac raportat în România, 89% provin din sectorul agricol¹⁴. România are obligații naționale și internaționale de reducere a emisiilor de amoniac.
- (c) **Persistă diverși poluanți suplimentari care își au originea în agricultură.** Antibioticele sunt încă utilizate pe scară largă în sectorul zootehnic român, acesta fiind un alt exemplu de poluare a apelor din surse agricole. În timp ce vânzările de substanțe antimicrobiene au scăzut ușor, expunerea mediului la aceste ingrediente farmaceutice active (IFA-uri) în râurile din România este printre cele mai mari din Europa¹⁵. Vânzările de pesticide au rămas stabile de-a lungul ultimului deceniu, însă lipsa de control în ceea ce privește implementarea Managementului Integrat al Dăunătorilor (MID) contribuie la poluare în zonele rurale.

Majorității fermierilor români le lipsește conștientizarea cu privire la impacturile asupra mediului și cunoștințele referitoare la prevenirea poluării. În timp ce fermele mai mici aplică practici mai tradiționale și utilizează mai puține pesticide, ierbicide și îngrășăminte chimice, acestea au și mai puține cunoștințe cu privire la utilizarea corespunzătoare a mijloacelor de producție pentru agricultură. Acest lucru este valabil în special în cazul fermelor aflate la limita subzistenței (semi-subsistenței), care nu dispun de un statut profesional definit în mod clar și care dispun de cunoștințe limitate cu privire la standardele de mediu și implicațiile sale. Drept rezultat, unii fermieri români încă urmează practici agricole necorespunzătoare, cum ar fi utilizarea greșită de fertilizatori sintetici și pesticide sau eliminarea deșeurilor animale și a gunoierului de grajd pe câmpurile lor, aflate adesea de-a lungul cursurilor de apă, fără a-și da seama de impactul asupra sănătății umane sau asupra mediului.

¹³ Directiva provitoare la Angajamentele de Reducere a Emisiilor la Nivel Național definește țintele de reducere pentru România privitoare la amoniac la -13% în 2020 și -25% în 2030.

¹⁴ Comisia Europeană: Recomandările Comisiei pentru planul strategic PAC al României, SWD(2020) 391 final, 18.12.2020.

¹⁵ Wilkinson, Boxall, Kolpin, et al.: Pharmaceutical pollution of the world's rivers. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 10 decembrie 2021.

IV. CADRUL LEGISLATIV ȘI NORMATIV NAȚIONAL

Secțiunea care urmează prezintă un rezumat al celor mai importante dispoziții ale legislației și normelor naționale cu privire la evaluarea și gestionarea riscurilor de mediu și sociale asociate proiectului

IV.1. Cadrul politic, legislativ și normativ

Legislația națională referitoare la mediu este aliniată complet la cadrul european referitor la mediu și stabilește dispoziții clare pentru autorizațiile de mediu ca parte a procedurii de aprobare pentru dezvoltarea proiectului. Legislația include și dispozițiile relevante pentru informarea publicului și participarea la procesul decizional.

Nu se așteaptă ca activitățile propuse ale proiectului să declanșeze o evaluare a impactului asupra mediului conform legislației române. Cu toate acestea, ar putea exista situații în care autoritățile de mediu naționale/locale ar putea solicita o procedură EIM simplificată.

Legislația română nu necesită o evaluare a impactului social al proiectelor de investiții, aceasta nefiind o cerință nici în cadrul procedurilor de autorizare a lucrărilor de construcții. Cu toate acestea, cadrul legal național oferă baza pentru abordarea impactului socioeconomic general al investițiilor (HG nr. 907/2016 privind documentația tehnică și economică pentru investițiile publice), efectele lucrărilor de construcții asupra proprietăților învecinate (Legea nr. 50 / 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și Legea nr. 287 / 2009 - Noul Cod civil) sau aplicarea normelor și standardelor de calitate în construcții (Legea nr. 10/1995 privind asigurarea calității pentru construcții).

Anexa 9.1 din prezentul CMSM prezintă principalele acte normative legate de evaluarea și abordarea impacturilor sociale asociate proiectului, cum ar fi consultări publice, evaluarea impactului asupra proprietăților învecinate, sănătatea și protecția muncii, despăgubiri pentru eventuale pierderi înregistrate în acest proces etc. Evaluarea impactului asupra mediului (EIM) pentru proiecte cu impacturi majore asupra mediului, ca parte a procedurii române de eliberare a autorizațiilor, precum și procedurile de eliberare a autorizațiilor cuprind capitole legate de aspecte sociale corespunzătoare obiectivului acestui document.

IV.2. Dispoziții cheie juridice naționale referitoare la aspectul social

Legislația română nu necesită o evaluare a impactului social al proiectelor de investiții, aceasta nefiind o cerință nici în cadrul procedurilor de autorizare a lucrărilor de construcții. Cu toate acestea, cadrul legal național oferă baza pentru abordarea impactului socioeconomic general al investițiilor (HG nr. 907/2016 privind documentația tehnică și economică pentru investițiile publice), efectele lucrărilor de construcții asupra proprietăților învecinate (Legea nr. 50 / 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și Legea nr. 287 / 2009 - Noul Cod civil) sau aplicarea normelor și standardelor de calitate în construcții (Legea nr. 10/1995 privind asigurarea calității pentru construcții). Anexa 9 prezintă principalele acte normative legate de evaluarea și abordarea impacturilor sociale asociate proiectului, cum ar fi consultări publice, evaluarea impactului asupra proprietăților învecinate, sănătatea și

protecția muncii, despăgubiri pentru eventuale pierderi înregistrate în acest proces etc. Evaluarea impactului asupra mediului (EIM) pentru proiecte cu impacturi majore asupra mediului, ca parte a procedurii române de eliberare a autorizațiilor, precum și procedurile de eliberare a autorizațiilor cuprind capitole legate de aspecte sociale corespunzătoare obiectivului acestui document.

Instituțiile principale ce supraveghează aspectele sociale ce pot fi asociate cu proiectul sau pot fi influențate de proiect includ:

- Inspectoratul de Muncă – autoritate care monitorizează respectarea normelor de protecție și sănătate a muncii și dispozițiilor Codului Muncii; unități teritoriale funcționează în fiecare județ al României și pot sprijini proiectul prin asigurarea respectării cerințelor naționale în timpul execuției lucrărilor de construcții;
- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării – prevenirea, medierea, monitorizarea, asistența pentru aplicarea legislației române cu privire la discriminare;
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului – la nivel național/Direcții de Asistență Socială la nivel local – autorități responsabile cu protecția persoanelor și grupurilor vulnerabile din societate și cu sprijinirea victimelor violenței domestice și a abuzurilor și hărțuirii sexuale;
- Inspectoratele Județene pentru Imigrări – verifică respectarea legislației în materie de imigrare și procedurile din domeniu;
- Direcțiile de asistență socială din cadrul primăriilor sunt responsabile pentru identificarea și monitorizarea familiilor și persoanelor care au nevoie de asistență socială, inclusiv a copiilor vulnerabili;
- Mediatorul școlar pentru romi - responsabil la nivelul administrației locale pentru stabilirea unei legături între comunitățile de romi și școală
- Consilierul/expertul local sau județean pe probleme ale romilor – reprezintă la nivel administrativ interesele comunităților de romi.

Legislația socială relevantă este prezentată în Anexa 9.1.

IV.3. Dispoziții legale naționale referitoare la mediu

Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, alte legi organice și legi importante din diverse domenii, Convențiile Internaționale și tratatele semnate și ratificate de România, diferitele decizii guvernamentale sau ordine ministeriale, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 și Planul Național de Acțiune ce implementează Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 definesc cadrul legal al protecției mediului și activităților aferente. Acest cadru legislativ delegă mare parte a autorității statului către autoritatea centrală de protecție a mediului, reprezentată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) și unitățile sale locale (NEPA și LEPAs). Cadrul legislativ în materie de mediu, ce abordează standardele UE, stabilește principiile generale ale politicii de mediu (principiul "poluatorul plătește", monitorizare integrată, dezvoltare sustenabilă, participarea ONG-urilor și participarea publică, cooperarea internațională, reabilitarea zonelor deteriorate) și adoptă

căile generale pentru punerea în aplicare a acestor principii, cum ar fi: armonizarea politicilor de mediu și programelor de dezvoltare, corelarea dintre dezvoltarea specială și dezvoltarea mediului, utilizarea obligatorie a procedurii de autorizare de mediu pentru anumite activități economice și sociale cu impacturi semnificative asupra mediului, utilizarea de stimulente economice.

Agențiile (entitățile) ce propun noi proiecte de investiții ce ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului trebuie să solicite un acord de mediu. Aceasta poate fi decis doar în urma unei evaluări serioase a impactului asupra mediului efectuată de experți acreditați și însoțită de o dezbatere publică. În acest proces trebuie subliniate posibilele impacturi, măsurile de reducere și sistemul necesar de monitorizare. După finalizarea proiectului, este necesară și o autorizație de mediu. Aceasta poate fi emisă după ce personalul LEPA verifică respectarea dispozițiilor acordului de mediu. Fără acest acorduri, nu este permisă continuarea activității propuse. Emiterea unui acord de mediu este simultană cu alte avize și autorizații necesare, însă acordul de mediu este precedat de obținerea altor aprobări, în funcție de caz (pentru telecomunicații, pentru rețeaua de gaze naturale, pentru energie electrică, din partea Comandamentului Pompierilor etc.), autorizația de gospodărire a apelor fiind cea mai importantă. Agenția de management a fiecărei activități are obligația de a întocmi propriul său sistem intern sau de auto-monitorizare. Parametrii ce trebuie monitorizați sunt stabiliți conform dispozițiilor incluse în acordul de mediu și autorizația de mediu. Datele trebuie înregistrate și puse la dispoziția personalului LEPA. Monitorizarea externă realizată de LEPA este orientată în principal către poluatorii importanți recunoscuți, ca urmare a deficitului major de echipamente necesare de monitorizare, analiză și informare.

Evaluarea impactului asupra mediului (EIM)

Realizarea evaluării complete a impactului asupra mediului pe baza căreia se emite acordul de mediu este obligatorie în cazul tuturor activităților enumerate în Anexa I a Legii nr. 292/ 2018 privind procedura cadru pentru evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, precum și în cazul proiectelor propuse în zone costiere și în zone de protecție hidrogeologică. Proiectele enumerate în Anexa II a aceluiași act normativ, proiectele propuse în arii naturale protejate și cele destinate gestionării acestor arii sunt supuse unui proces de încadrare. În urma încadrării se emite o decizie care stabilește dacă proiectul necesită sau nu o evaluare a impactului asupra mediului. Dispozițiile legale actuale impun ca informațiile prezentate de dezvoltator în procesul de realizare a EIM să cuprindă măsurile prevăzute pentru evitarea, reducerea și, unde este posibil, compensarea efectelor adverse semnificative. Procedura de evaluare a impactului asupra mediului include și procedura de evaluare corespunzătoare (ce se referă la efectele proiectelor asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar). Legislația în vigoare pentru evaluarea impactului asupra mediului pentru investițiile propuse este legislația în vigoare la momentul în care titularul proiectului notifică agenția de protecție a mediului cu privire la intenția sa de realizare a proiectului.

Procedura de realizare a EIM impune implicarea publicului și a autorităților publice ce au responsabilități în ceea ce privește protecția mediului. Comentariile publicului sunt avute în vedere în această procedură. Autoritățile responsabile pentru protecția mediului sunt implicate întotdeauna în cadrul Comisiei de Analiză Tehnică ce este obligatorie conform procedurii naționale de realizare a EIM. Procedura națională EIM este detaliată în Legea 292/2018 și Ordinul nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și

categorii de proiecte. De asemenea, procedura națională EIM se aplică utilizând Ordinul 864/2002 privitor la procedura EIM transfrontalieră și Ordinul 19/2010 pentru aprobarea ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, în funcție de caz.

Dispozițiile legale naționale relevante cu privire la mediu sunt prezentate în Anexa 9.1 la CMSM.

V. CADRUL DE MEDIU ȘI SOCIAL AL BĂNCII MONDIALE

V.1. Reglementarea Băncii Mondiale

Cadrul de mediu și social al Băncii Mondiale reafirmă angajamentul BM față de dezvoltarea durabilă, prin intermediul unei politici a Băncii și a unui set de standarde de mediu și sociale concepute pentru a sprijini proiectele împrumutaților, cu scopul de a elimina sărăcia extremă și de a promova prosperitatea comună.

Cele zece standarde sociale și de mediu (SSM) stabilesc cerințele pe care trebuie să le îndeplinească împrumutații cu privire la identificarea și evaluarea riscurilor și impacturilor de mediu și sociale asociate proiectelor finanțate de Bancă din fondurile pentru proiecte de investiții. Banca consideră că respectarea acestor standarde, prin accentul pus pe identificarea și gestionarea riscurilor de mediu și sociale, va sprijini împrumutații să își îndeplinească în mod sustenabil obiectivele de reducere a sărăciei și de creștere a prosperității, în beneficiul mediului și al cetățenilor lor.

Standardele:

- a) *Sprijină proiectul în aplicarea bunelor practici internaționale în materie de sustenabilitate de mediu și socială;*
- b) *Ajută proiectul să îndeplinească obligațiile naționale și internaționale în domeniul social și al mediului;*
- c) *Îmbunătățesc nediscriminarea, transparența, participarea, răspunderea și conducerea;*
- d) *Augmentează efectele de dezvoltare durabilă ale proiectelor, prin implicarea permanentă a părților interesate*

Cele șase standarde sociale și de mediu se aplică după cum urmează:

SSM1: Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor de mediu și sociale;

SSM2: Condiții de muncă;

SSM3: Eficiența utilizării resurselor și prevenirea poluării;

SSM4: Protecția și sănătatea comunității;

SSM5 Achiziționarea terenurilor, restricții, utilizarea terenurilor și strămutarea involuntară;

SSM10: Comunicarea informațiilor și implicarea părților interesate

V.2. Reglementare românească

Deși legislația românească acoperă principalele cerințe ale CMS al BM, managementul integrat al riscurilor sociale și de mediu nu este o cerință expresă a legii, astfel cum impune SMM1 din CMS, ci se regăsește în mai multe acte normative. Actualul CMSM și CMSM-urile ulterioare specifice șantierelor vor soluționa această lacună, prevăzând o abordare integrată asupra potențialelor riscuri de mediu și sociale și propunând o serie de măsuri de atenuare care vor fi implementate și monitorizate în toate fazele de pregătire și implementare a proiectului. România are un sistem juridic și instituțional solid prin care cetățenii pot solicita informații de interes public și prin care pot transmite petiții instituțiilor publice. Consultările publice au loc la nivel central cu privire la inițiativele legislative, în timp ce legislația de mediu impune consultări în cadrul proiectelor care necesită evaluarea impactului asupra mediului. Cu toate

acestea, activitățile de consultare și petiționare nu sunt folosite anticipativ în proiectele imobiliare pentru a solicita și primi din partea cetățenilor și societăți civile feedback și opinii care ar putea îmbunătăți calitatea proiectelor publice. În acest scop, a fost propus un plan de implicare a actorilor interesați, inclusiv prevederi privind consultările, publicarea informațiilor, feedback și mecanisme de soluționare a sesizărilor, pentru a acoperi această lacună în raport cu CMS al BM.

VI. POSIBILE RISCURI ȘI IMPACTURI DE MEDIU & SOCIALE ȘI MĂSURI DE ATENUARE

VI.1. Evaluare de mediu și socială a activităților proiectului

De Proiect va beneficia întreg teritoriul României, iar Proiectul va fi alcătuit din următoarele trei componente: (i) Modernizarea instituțiilor publice însărcinate cu controlul poluării; (ii) Transferul de cunoștințe, conștientizare și transfer de informații/inovație și (iii) Management de proiect. Majoritatea activităților Proiectului constau în asistență tehnică acordată ministerelor/agențiilor și în achiziția de echipamente. Cu toate acestea, în cadrul *Subcomponentei 2.1: Ferme model demonstrative și promovarea inovației* pot fi incluse următoarele tipuri de investiții ce implică lucrări de construire:

- Modernizarea acoperișurilor și podelelor grajdurilor pentru ventilație îmbunătățită și design îmbunătățit (reducere emisii din adăposturile animalelor)
- Grajduri pentru iernare în oierit tradițional, incluzând depozitarea fânului pentru așternut
- Grajduri deschise de vară pentru oierit tradițional
- Depozite de dejectii (inclusiv cele acoperite și echipate cu malaxoare)
- Depozite pentru îngrășăminte chimice
- Spații de depozitare pesticide la nivel de fermă, inclusiv reutilizarea recipientelor PPP
- Grajduri deschise pentru îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor, îmbunătățând astfel sănătatea animalelor și prevenind utilizarea de substanțe antimicrobiene
- Sisteme de adăpare, împrejmuiri, umbrare

Subcomponenta 2:2 va include elaborarea de rețele de transfer de cunoștințe prin intermediul instruirilor pentru fermieri, cu privire la noile tehnici inteligente, eco-inovații și reducerea poluării precum și la campanie de creștere a conștientizării îndreptată spre public, cu privire la diversele tipuri de poluanți, impactul lor economic și impactul asupra mediului.

VI.2. Riscuri și impacturi asupra mediului

Posibilele impacturi ale Proiectului asupra mediului și sociale nu sunt susceptibile a fi semnificative, de lungă durată sau ireversibile în ceea ce privește mediul, pădurile sau alte resurse naturale ale României și sunt evaluate ca fiind moderate. În general, Proiectul va conduce la rezultate pozitive privitoare la mediu și aspectele sociale în zonele rurale din România. Proiectul va necesita identificarea clară și implicarea persoanelor interesate pentru a asigura faptul că activitățile de transfer al cunoștințelor conduc la schimbare comportamentală și la faptul că există un acces echitabil la oportunitățile de a participa la și de a beneficia de pe urma rețelelor, tehnologiilor, inovațiilor și fermelor demonstrative.

Se va acorda o atenție specială furnizării de echipamente în cadrul Subcomponentei 1.2 pentru ANAR, ANF, DIFFF, deoarece noile echipamente ar putea genera un flux de e-deșeuri, în cazul în care vechile echipamente vor fi eliminate. În cazul în care echipamentele vor fi înlocuite cu echipamente de nouă generație, se va stabili o procedură referitoare la managementul deșeurilor electrice/electronice.

Pentru fiecare locație de derulare a proiectului, în special în ceea ce privește locațiile pentru fermele demonstrative, se vor verifica facilitățile asociate în ceea ce privește posibilele riscuri inerente activităților la fermă și care nu se referă în mod direct la activitățile proiectului.

Criteriile de selecție pentru fermele participante vor include și o listă de excludere a activităților existente la fermă ce pot face în mod categoric ca ferma respectivă să nu fie eligibilă pentru participare ca urmare a posibilelor riscurilor cu potențial ridicat. Criteriile vor fi menționate în MOP.

În tabelul de mai jos este prezentat un rezumat al riscurilor referitoare la mediu și la riscurile sociale:

Tipul activităților care urmează să fie întreprinse	Posibile riscuri de mediu și sociale	Persoane afectate de proiect (PAP) sau autoritate afectată de proiect	Posibile măsuri de atenuare, responsabilitate și obligații de monitorizare
Lucrări de construcții pentru modernizarea podelelor grajdurilor pentru curățarea ușoară și design îmbunătățit (reducere emisii din adăposturile animalelor)	Excluderea grupurilor vulnerabile din implicarea cetățenească și practicile de consultare legate de concepția proiectului	Comunități locale	Planul de management social și de mediu al fiecărui subproiect va identifica grupurile vulnerabile la nivel local și va culege informații cu privire la condițiile socioeconomice în care trăiesc aceștia, asigurându-se că perspectivele acestora sunt colectate în timpul consultărilor publice, în mecanismul de soluționare a sesizărilor și în orice alte acțiuni suplimentare de implicare definite în PIFI. Exemple de măsuri suplimentare: • Consultări specifice la fața locului vor fi realizate în concordanță cu PIFI, asigurându-se astfel faptul că respectivele grupuri sunt consultate și implicate. • Prin intermediul unui mecanism de soluționare a sesizărilor ușor accesibil va fi promovată o atitudine pro-activă de colectare a reacțiilor din partea grupurilor vulnerabile Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
	Poluarea aerului	Localnici	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Udarea suprafețelor în timpul zilelor lucrătoare uscate / calde pentru a reduce cantitatea de praf produsă.

		• Curățarea cu regularitate a secțiunii de drumuri publice utilizate de vehiculele și utilajele antreprenorului. • Lucrările de excavare nu trebuie efectuate în condiții meteo extreme (ploaie, vânt puternic). • Gestionarea corectă a deșeurilor în cadrul unităților. Deșeurile solide rezultate în urma decopertării, excavărilor, combustibilul sau uleiurile nu trebuie evacuate în cursurile de apă. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea apei	Comunități locale ANAR și cele 11 Administrații Bazinale de Apă ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • În cazul scurgerii accidentale a produselor petroliere, trebuie utilizate imediat substanțe absorbante. • Antreprenorul va respecta procedurile și măsurile operaționale pentru a preveni poluarea accidentală. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea solului	Autoritate locală pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Întreținerea regulată a echipamentelor, utilajelor și vehiculelor de transport pentru materiale de construcții pentru a preveni scurgerea de substanțe

	ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	periculoase. • Rezervoarele de depozitare a combustibilului nu prezintă scurgeri. Pe șantier sunt disponibile materiale absorbante pentru neutralizarea contaminării solului. • Utilizarea procedurilor elaborate pentru depozitarea și manipularea deșeurilor, deșeurilor periculoase și materialelor. • Crearea de zone de parcare impermeabilizate pentru utilajele și vehiculele implicate în activitățile de construire. • Aplicați măsurile adecvate pentru protecție împotriva eroziunii, în special în cazul lucrărilor efectuate în pantă. • Evitarea executării lucrărilor de terasamente în condiții meteo extreme (ploaie, vânt puternic). • Depozitarea temporară a humusului în zone special desemnate și în condiții corespunzătoare. • Operații de întreținere, alimentare, spălare și reparare a vehiculelor / întreținere a echipamentelor ce trebuie efectuate în locații închise echipate cu materiale absorbante pentru a reduce scurgerea de substanțe periculoase. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Zgomote și vibrații	Localnici	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include:

		• Interzicerea muncii în domeniul construcțiilor pe timp de noapte și restricții în timpul programului de odihnă, în zonele sensibile (spitale, grădinițe etc.). • Utilizarea echipamentelor și metodelor corespunzătoare pentru protecția structurilor vulnerabile aflate în zonele rezidențiale. • Reducerea vitezei vehiculelor în zonele sensibile. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Sănătate și securitate	Lucrători din partea firmei de construcții	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Toți lucrătorii poartă echipamente de protecție corespunzătoare sănătății și securității muncii. • Lucrătorii beneficiază de pregătire cu privire la sănătate și securitate. • Pe șantier este disponibil kitul de acordare a primului ajutor. • Localnicii nu pot intra pe șantier ca urmare a împrejuririi șantierului. • Sunt instalate panouri de informare cu privire la riscurile legate de sănătate și securitate pentru localnici. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP

Lucrări de construcții pentru modernizarea acoperișurilor grajdurilor pentru îmbunătățirea ventilației / Echipamente pentru sisteme de ventilare (reducere emisii din adăposturile animalelor).	Sănătatea și siguranța muncii	Lucrători în construcții, alt personal asociat	Ca urmare a deținerii de sectorul construcțiilor a celei mai mari cote-părți de accidente și decese legate de muncă, măsurile SSM de pe șantier trebuie elaborate și documentate în avans, conform legislației naționale și politicilor BM. • Asigurarea faptului că lucrătorii utilizează echipamentele individuale de protecție precum și faptul că sunt respectate îndrumările Băncii Mondiale cu privire la Sănătate și Securitate; • Asigurarea unui mecanism de soluționare a sesizărilor pentru ca lucrătorii să-și exprime în mod liber îngrijorările legate de locul de muncă; • Asigurarea traducerii pe șantier a cerințelor SSM pentru Antreprenorii care angajează lucrători străini; Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Lucrări de construcții pentru modernizarea acoperișurilor grajdurilor pentru îmbunătățirea ventilației / Echipamente pentru sisteme de ventilare (reducere emisii din adăposturile animalelor).	Tulburări pentru localnicii și instituțiile învecinate	Localnici, angajați ai instituțiilor învecinate, angajați și clienți ai firmelor învecinate	Secțiunea referitoare la Consultare Publică din cadrul PMMS-urilor care va fi elaborată la nivelul fiecărui subproiect va identifica cele mai relevante mijloace de comunicare și implicare cu publicul. Traficul greu crescut, zgomotul, praful vor fi unele impacturi suportate de vecini în timpul lucrărilor de construcții. Informarea și consultările vor implica următorii pași: • Identificați toate clădirile publice aflate în vecinătatea șantierului (150 m);

		• Informarea prin intermediul scrisorilor cu privire la volumul lucrărilor și calendarul estimat și invitarea lor să transmită orice cereri speciale; • Informarea cu privire la mecanismul de soluționare a sesizărilor în vigoare și mijloacele de adresare a plângerilor; • Monitorizarea plângerilor și adaptarea lucrărilor, acolo unde este posibil, pentru a veni în întâmpinarea cererilor publice; • Instalarea panourilor de semnalizare lângă șantier și informarea proprietarilor caselor și asociațiilor de proprietari cu privire la calendarul procesului și impacturile așteptate (scrisori/broșuri/afișe); PMMS va include dispoziții pentru Antreprenor, cum ar fi (1) asigurarea utilizării aparaturii și vehiculelor silențioase, acolo unde este posibil, (2) minimizarea prafului utilizând cele mai bune proceduri practice pentru construcții, (3) adaptarea programului de lucru într-un mod ce vine în întâmpinarea nevoii de odihnă pentru restul localnicilor (evitarea lucrărilor pe timpul serii/noapții) Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea aerului	Localnici	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Udarea suprafețelor în timpul zilelor lucrătoare uscate / calde pentru a reduce cantitatea de praf produsă.

		• Curățarea cu regularitate a secțiunii de drumuri publice utilizate de vehiculele și utilajele antreprenorului. • Lucrările de excavare nu trebuie efectuate în condiții meteo extreme (ploaie, vânt puternic). • Gestionarea corectă a deșeurilor în cadrul șantierelor. Deșeurile solide rezultate în urma decopertării, excavărilor, combustibilul sau uleiurile nu trebuie evacuate în cursurile de apă. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea apei	Comunități locale ANAR și cele 11 Administrații bazinale de Apă ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • În cazul scurgerii accidentale a produselor petroliere, trebuie utilizate imediat substanțe absorbante. • Antreprenorul va respecta procedurile și măsurile operaționale pentru a preveni poluarea accidentală. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea solului	Autoritate locală pentru protecția mediului ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Întreținerea regulată a echipamentelor, aparatelor și vehiculelor de transport pentru materiale de construcții pentru a preveni scurgerea de substanțe periculoase.

		• Rezervoarele de depozitare a combustibilului nu prezintă scurgeri. Pe șantier sunt disponibile materiale absorbante pentru neutralizarea contaminării solului. • Utilizarea procedurilor elaborate pentru depozitarea și manipularea deșeurilor, deșeurilor periculoase și materialelor. • Crearea de zone de parcare impermeabilizate pentru utilajele și vehiculele implicate în activitățile de construire. • Aplicați măsurile adecvate pentru protecție împotriva eroziunii, în special în cazul lucrărilor efectuate în pantă. • Evitarea executării lucrărilor de terasamente în condiții meteo extreme (ploaie, vânt puternic). • Depozitarea temporară a humusului în zone special desemnate și în condiții corespunzătoare. • Operații de întreținere, alimentare, spălare și reparare a vehiculelor / întreținere a echipamentelor ce trebuie efectuate în locații închise echipate cu materiale absorbante pentru a reduce scurgerea de substanțe periculoase. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
	Zgomote și vibrații	Localnici Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Interzicerea muncii în domeniul construcțiilor pe timp de noapte și restricții în timpul programului de odihnă,

			în zonele sensibile (spitale, grădinițe etc.). • Utilizarea de echipamente și metode corespunzătoare pentru protejarea structurilor vulnerabile aflate în zonele rezidențiale. • Reducerea vitezei vehiculelor în zonele sensibile. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Spații de depozitare pentru îngrășăminte chimice și pesticide la nivel de fermă, incluzând reciclarea recipientelor PPP	Riscurile aferente sănătății și securității comunității	Comunitate locală, vecini	Fiecare subproiect va asigura faptul că șantierul este împrejmuit și securizat corect, permițând accesul doar personalului desemnat. Se va acorda o atenție specială șantierelor ce vor implica relocarea temporară a lucrătorilor pe șantier. Măsurile suplimentare pot include: • Implementarea Planului specific pentru Sănătate și Securitatea în Muncă (PSSM); • Elaborarea unui program de integrare ce conține un cod de conduită pentru toți lucrătorii cu privire la modul de adresare: - Respect pentru localnici; • Măsuri disciplinare în cazul încălcării codului de conduită și/sau regulilor firmei; • Elaborarea și implementarea unei proceduri de soluționare a sesizărilor și creșterea conștientizării procedurilor de sesizare printre comunitățile afectate. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP

Poluarea apei	Comunități locale ANAR și cele 11 Administratii Bazinale de Apă ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • În cazul scurgerii accidentale a produselor petroliere, trebuie utilizate imediat substanțe absorbante. • Antreprenorul va respecta procedurile și măsurile operaționale pentru a preveni poluarea accidentală. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Poluarea solului	Autoritate locală pentru protecția mediului ONG-uri ce militează pentru protecția mediului	Elaborarea Planului de Management de Mediu și Social la nivelul fiecărui subproiect va identifica corect măsurile de atenuare ce pot include: • Întreținerea regulată a echipamentelor, utilajelor și vehiculelor de transport pentru materiale de construcții pentru a preveni scurgerea de substanțe periculoase. • Rezervoarele de depozitare a combustibilului nu prezintă scurgeri. Pe șantier sunt disponibile materiale absorbante pentru neutralizarea contaminării solului. • Utilizarea procedurilor elaborate pentru depozitarea și manipularea deșeurilor, deșeurilor periculoase și materialelor. • Crearea de zone de parcare impermeabilizate pentru utilajele și vehiculele implicate în activitățile de construire. • Aplicați măsurile adecvate pentru protecție împotriva eroziunii, în special în cazul lucrărilor efectuate în

			pantă. • Evitarea executării lucrărilor de terasamente în condiții meteo extreme (ploaie, vânt puternic). • Depozitarea temporară a humusului în zone special desemnate și în condiții corespunzătoare. • Operații de întreținere, alimentare, spălare și reparare a vehiculelor / întreținere a echipamentelor ce trebuie efectuate în locații închise echipate cu materiale absorbante pentru a reduce scurgerea de substanțe periculoase. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Lucrări construcții (modernizare, lucrări minore)	Risc crescut de accidente de muncă în cazurile ce nu implică relocare	Populație locală	Acolo unde lucrările de construcții nu implică relocarea, iar activitățile de zi cu zi sunt efectuate odată cu intervențiile, un risc crescut de accidente implică populația locală. Pentru a evita și minimiza aceste impacturi, PMMS-urile specifice șantierului vor furniza măsuri sigure pentru asigurarea dispozițiilor cu privire la sănătate și securitate, incluzând: • sarcini clare pentru implementarea și monitorizarea dispozițiilor S&S pentru Antreprenor; • desemnarea zonelor cu acces restricționat; • panouri clare și vizibile de semnalizare în zonele utilizate de populația rezidentă; • mecanism de soluționare a sesizărilor în vederea înregistrării oricăror funcționări defectuoase în

			cadrul lucrărilor de construcții cu impacturi asupra sănătății și securității persoanelor; • monitorizarea performanței S&S pe șantier, de către Antreprenor și responsabilul PMMS; • înregistrarea oricăror accidente (chiar și cele minore) în Registrul Accidentelor; Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Lucrări construcții (modernizare, lucrări minore)	Accidente rutiere ca urmare a traficului crescut	Locuitori, pietoni și în special copii	Planul de Management al Transportului, ce va fi inclus în PMMS-uri, va necesita prezentarea zonelor cu riscuri crescute pe traseele către și dinspre șantier. În cazurile în care aceste zone sunt foarte apropiate de șantier, este necesară colaborarea cu instituțiile publice, asociațiile de proprietari și poliția rutieră pentru a reduce riscurile asociate accidentelor rutiere. Planul de Management al Transportului va include, printre alte aspecte: - identificarea zonelor de risc mare; - pregătirea șoferului cu privire la limitele de viteză în zonele de mare risc, ca parte a sarcinilor Antreprenorului; - Programarea programului zilnic de transport greu și evitarea orelor necorespunzătoare (de exemplu, pe timpul nopții) Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Toate tipurile de lucrări	Comportamentul care provoacă vătămări fizice,	Copii, populația de sex feminin	Riscul este scăzut, deoarece lucrările civile sunt de mică complexitate și amploare și nu vor implica aflux de forță de

	mentale, sexuale sau suferință, amenințarea cu săvârșirea unor astfel de acte, coerciția sau alte forme de lipsire de libertate		muncă. Cu toate acestea, MSS a fost conceput în sensul includerii unui canal confidențial și sigur pentru primirea plângerilor aferente. În plus, lucrătorilor li se va cere să semneze un cod de conduită în acest sens. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP
Transfer de cunoștințe și activități de interconectare	Risc de excludere în ceea ce privește selectarea și participarea fermelor în scop demonstrativ și selectarea fermierilor	Grupuri vulnerabile și marginalizate (fermieri rurali, fermieri din rândul minorităților etnice, fermieri cu dizabilități etc)	S-a elaborat un PIFI solid ce a identificat și include activități de implicare extinse, incluzând adaptarea modului de comunicare și platformelor de implicare. Se va înființa un birou de asistență pentru a sprijini fermierii în ceea ce privește accesarea informațiilor cu privire la proiect. Vor fi elaborate și comunicate criteriile clare pentru eligibilitate, selecție, excludere și implementare a fermelor demonstrative și a participanții la activitățile de transfer de cunoștințe. Responsabilitate: UMP, Antreprenori Monitorizare: UMP

VII. RESPONSABILITATE INSTITUȚIONALĂ GENERALĂ

VII.1. Responsabilitate Instituțională Generală

Implementarea proiectului se va baza pe experiența de management a PCIPN – Unitatea de Management a Proiectului (UMP). MMAP reprezintă autoritatea din cadrul Guvernului României (GR) responsabilă cu implementarea Proiectului, asigurând respectarea integrală a Contractului de Împrumut și a actelor adiționale semnate între MMAP și Ministerul de Finanțe. Proiectul va fi implementat de Unitatea de Management a Proiectului (UMP) existentă în cadrul MMAP, în vederea construirii pe baza experienței sale extinse în materie de management. MMAP va implementa Proiectul prin intermediul UMP, ce este responsabilă pentru implementarea Proiectului, inclusiv achiziții, management financiar (MF), M&E (monitorizare și evaluare), raportare și respectare a Cadrului de Mediu și Social (CMS) al Băncii Mondiale și standardelor respective. UMP va funcționa în spațiile MMAP pentru a asigura integrarea cu toate celelalte funcții și departamente ale Ministerului. MMAP va opera și menține UMP în timpul implementării Proiectului cu personal și resurse adecvate. Spațiile birourilor pentru UMP vor fi asigurate de MMAP sau UMP poate închiria spații în mod suplimentar, în vecinătatea Ministerului pentru a asigura spațiul și condițiile de lucru corespunzătoare pentru biroul UMP. În prezent, UMP dispune de 21 angajați în cadrul PCIPN în vederea desfășurării activităților principale de implementare. Personalul actual și funcțiile sale vor fi preluate și menționate, iar suplimentar, capacitatea de coordonare și operațională a UMP existente va fi crescută atât cu personal suplimentar ce va fi angajat pentru noile funcții definite, adaptate nevoilor de implementare cât și cu consultanți. Capacitatea UMP va continua să fie revizuită în mod regulat și poate fi oricând suplimentată/reproiectată în timpul implementării proiectului, în cazul în care volumul activităților și/sau etapa de implementare a proiectului vor necesita acest lucru. Ca urmare a faptului că UMP actual nu are experiență cu privire la termenele noului CMS al Băncii Mondiale și la standardele sale, pentru componenta 3 a Proiectului s-au alocat resurse pentru a sprijini în acest sens activitățile necesare de construire a capacității.

UMP va avea întreaga responsabilitate pentru implementarea de zi cu zi a proiectului. Pentru desfășurarea activităților specifice, UMP va colabora cu / contracta instituțiile relevante române, fie din sectorul public, fie din sectorul privat. UMP va semna un Memorandum de Înțelegere (MI) cu toate agențiile relevante, ce va descrie procedurile operaționale. MI va include personalul desemnat al fiecărei agenții precum și responsabilitatea și sarcinile sale. UMP va fi responsabilă pentru monitorizarea globală a proiectului și pentru aspectele proiectului ce țin de achiziție și management financiar.

Asigurarea expertizei sociale și de mediu în cadrul UMP

Organigrama UMP ce va fi inclusă în Manualul Operațional al Proiectului va conține o poziție pentru un specialist în domeniul social și un special în domeniul mediului, pe întreaga durată a proiectului. Capacitatea UMP va continua să fie revizuită cu regularitate și poate fi

completată/reproiectată în timpul implementării proiectului, în cazul în care volumul activităților și/sau etapei de implementare a proiectului va necesita acest lucru. Deoarece actuala UMP nu dispune de experiență în ceea ce privește noul CMS al Băncii Mondiale și standardele respective, Proiectul va dezvolta activitățile necesare de construire a capacității în acest sens.

VII.2. Monitorizare și raportare

Manualul Operațional al Proiectului (MOP) va detalia rolurile preconizate ale partenerilor Proiectului implicați în implementare. MOP-ul va include detalii cu privire la responsabilitățile instituționale și de implementare, aspectele tehnice ale tuturor componentelor și activităților, îndrumarea referitoare la monitorizarea și evaluarea cadrului rezultatelor, implementarea cerințelor CMS în vigoare și standardelor sale, plăți și aspecte legate de managementul financiar, reglementările în vigoare și aranjamentele cu privire la achiziții și dispozițiile referitoare la monitorizare și raportare.

Modalitățile de monitorizare și evaluare (M&E) vor fi concepute pentru răspundere, transparență, comunicare și învățare. Activitățile M&E vor sprijini conducerea Proiectului prin (i) urmărirea progresului înregistrat de Proiect, (ii) generarea de informații cu privire la statutul activităților Proiectului, (iii) analizarea și cumularea datelor generate la niveluri locale și naționale și (iv) documentarea și transmiterea bunelor practici și lecțiilor cheie învățate în urma activităților Proiectului către persoanele interesate din România.

Monitorizarea proiectului în ceea ce privește activitățile de zi cu zi se va efectua de către UMP. Monitorizarea va respecta Cadrul Rezultatelor Proiectului, incluzând indicatorii la nivel de ODP precum și indicatorii intermediari la nivel de componentă. UMP va asigura monitorizarea generală a colectării de informații cu privire la progresul înregistrat de activitățile Proiectului și în conformitate cu standardele CMS și reglementările fiduciare. UMP va avea responsabilitatea de a defini obiectivele M&E, de a elabora planul și manualul M&E și de a garanta implementarea sa. Se vor întocmi rapoarte de progres semestriale. Aceste rapoarte se vor discuta în timpul misiunilor regulate de supraveghere ale Băncii Mondiale. În cadrul Componentei 3: Management de Proiect se vor aloca bugetul și resursele necesare pentru M&E. Acest lucru ar trebui să permită pregătirea necesară pentru specialiștii M&E și sprijinirea implementării.

VII.3. Privire de ansamblu asupra utilizării muncii în cadrul proiectului

Numărul angajaților în cadrul proiectului: Persoanele ce trebuie angajate în vederea implementării activităților proiectului vor fi contractate conform procedurii Băncii Mondiale/procedurilor naționale de achiziții, fiind angajați sau personal contractual al firmelor contractate. Toate investițiile în construcții includ lucrări minore, ce implică un număr mic de lucrători (cu o medie de sub 10 lucrători per șantier). Se va finanța un număr de aproximativ 50 șantiere de construcții.

Caracteristicile lucrătorilor la proiect: Se estimează că majoritatea lucrătorilor vor fi lucrători locali, cu vârsta de peste 18 ani. Se va încuraja o abordare incluzivă cu privire la sex, religie, naționalitate și rasă, orientare sexuală și statut social și păreri politice.

Categorii de lucrători:

Lucrători direcți: Noua structură organizațională UMP propusă va include achiziția, aspectele economice, agricole, tehnice, programarea, evaluarea și selectarea proiectului, monitorizarea & evaluarea, monitorizarea ex-post, comunicarea și conștientizarea, aspectele CMS, consultanții juridice, expertul IT, asistentul de proiect, sprijinul logistic și alt personal necesar sprijinirii funcțiilor fiduciare. Lucrătorii vor respecta reglementările contractului lor, iar cei angajați prin intermediul UMP vor menține obligațiile lor contractuale așa după cum s-a convenit cu UMP conform legislației naționale.

Lucrători contractați: Lucrătorii contractați vor fi recrutați și angajați de firmele contractate și posibili săi subcontractanți, conform legislației naționale în domeniul muncii, beneficiind de toate drepturile și facilitățile legale. Pentru activitățile de asistență tehnică pot fi angajați alți lucrători contractați individual.

Lucrători imigranți: Este posibil ca lucrătorii imigranți (fie interni sau internaționali) să lucreze la proiect, angajați în mod legal de firmele contractante, conform legislației naționale în domeniul muncii.

Lucrători comunitari

Nu se vor implica lucrători comunitari în proiect. Contribuția prin muncă nu va fi finanțată din veniturile proiectului.

Lucrători aprovizionare primară

Nu s-a identificat niciun risc semnificativ privitor la munca copiilor sau munca forțată sau aspecte grave legate de securitate în legătură cu furnizorii primari. Cu toate acestea, în documentele de achiziție vor fi incluse măsurile corespunzătoare drept măsură de atenuare pentru orice riscuri potențiale aferente.

VII.4. Evaluarea posibilelor riscuri cheie legate de muncă

Activitățile proiectului ce includ lucrări de construire pot fi:

- Modernizarea acoperișurilor grajdurilor pentru îmbunătățirea ventilației
- Modernizarea podelelor grajdurilor pentru curățare ușoară și design îmbunătățit (reducere emisii din adăposturile animalelor)
- Grajduri pentru iernare în oierit tradițional, incluzând depozitarea fânului pentru așternut
- Grajduri de vară deschise (târle) pentru oierit tradițional
- Depozite de dejecții (inclusiv cele acoperite și echipate cu omogenizatoare)
- Depozite pentru îngrășăminte chimice
- Spații de depozitare pesticide la nivel de fermă, incluzând reciclarea recipientelor PPP
- Grajduri deschise pentru îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor, îmbunătățând astfel sănătatea animalelor și prevenind utilizarea de antibiotice
- Sisteme de adăpare, împrejmuiri, umbrare etc.

Riscuri cheie legate de muncă și măsuri de reducere a acestor riscuri:

- Desfășurarea muncii în condiții periculoase, cum ar fi lucrul la înălțime sau lucrul în spații închise, utilizarea de utilaje/echipamente grele sau utilizarea de materiale periculoase cu posibile accidente sau urgențe, ce vor fi atenuate prin intermediul măsurilor adecvate de sănătate și securitate a muncii, așa după cum sunt detaliate în tabelul din capitolul anterior și monitorizate de UMP.
- Prezența imigranților sau lucrătorilor sezonieri în cadrul fermelor poate constitui un risc asociat, însă nu neapărat un risc legat în mod direct de activitățile proiectului. Facilitățile asociate vor fi selectate prin intermediul procesului de selecție PMMS și măsurilor corespunzătoare de atenuare detaliate aici. Criteriile de selectare a fermelor vor include măsurile de excludere pentru a interzice participarea fermelor cu potențial ridicat de riscuri asociate. Toate celelalte activități din cadrul proiectului vor fi selectate conform legislației naționale și legislației muncii, așa după cum sunt monitorizate de Inspectoratul Național de Muncă.

VII.5. Privire de ansamblu asupra legislației muncii

Legea nr. 319/2006 privind securitatea și sănătatea în muncă

Legea nr. 319/2006 instituie măsuri privind promovarea îmbunătățirii securității și sănătății în muncă a lucrătorilor și principiile generale referitoare la prevenirea riscurilor profesionale, protecția sănătății și securitatea lucrătorilor, eliminarea factorilor de risc și accidentare, informarea, consultarea, participarea echilibrată potrivit legii, instruirea lucrătorilor și a reprezentanților lor, precum și direcțiile generale pentru implementarea acestor principii. Această lege se aplică în toate sectoarele de activitate, atât publice, cât și private, iar prevederile sale se aplică angajatorilor, lucrătorilor și reprezentanților lucrătorilor.

Convențiile internaționale și contractele bilaterale încheiate de persoane juridice române cu parteneri străini, în vederea efectuării de lucrări cu personal român pe teritoriul altor țări, cuprind clauze privind securitatea și sănătatea în muncă.

Legislația română cu privire la sănătatea și siguranța muncii

- Hotărârea Guvernului nr. 1875/2005 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest
- Hotărârea Guvernului nr. 1876/2005 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de vibrații
- Hotărârea Guvernului nr. 300/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru santierele temporare sau mobile
- Hotărârea Guvernului nr. 493/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de zgomot
- Hotărârea Guvernului nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă
- Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în munca referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare
- Hotărârea Guvernului nr. 1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă

- Hotărârea Guvernului nr. 1051/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a maselor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de afecțiuni dorsolombare
- Hotărârea Guvernului nr. 1091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă
- Hotărârea Guvernului nr. 1146/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în munca de către lucrători a echipamentelor de muncă
- Hotărârea Guvernului nr. 601/2007 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul securității și sănătății în muncă

Drepturile lucrătorilor

Toți lucrătorii, inclusiv lucrătorii tineri, au următoarele drepturi:

- Dreptul de a fi informat cu privire la riscurile la locul de muncă, acțiunile pe care trebuie să le întreprindă pentru a fi în siguranță și modul în care ar trebui să acționeze în cazul în care are loc un accident sau în alte situații de urgență
- Dreptul de a beneficia de pregătire în domeniul sănătății și securității în muncă, adaptată condițiilor lor de muncă
- Dreptul de a i se furniza echipament individual de protecție
- Dreptul de a participa, de a adresa întrebări, de a raporta orice practici sau condiții nesigure și dreptul de a fi consultat de către angajator cu privire la sănătatea și securitatea în muncă.

În cazul în care un lucrător tânăr are suspiciuni cu privire la orice aspect legat de activitatea sa sau sarcinile de lucru pe care trebuie să le îndeplinească, acesta are dreptul și responsabilitatea de a aduce aceste îngrijorări în atenția superiorilor săi. În cele din urmă, ei au dreptul de a refuza orice muncă periculoasă. O persoană tânără nu poate efectua o muncă perioadă, chiar dacă un responsabil sau un alt coleg o efectuează deja.

VII.6. Personal responsabil

UMP va fi responsabilă pentru activitățile de zi cu zi aferente managementului de proiect, incluzând monitorizarea și raportarea progresului înregistrat de proiect către toate persoanele relevante interesate. Costul pentru toate aceste activități este bugetat în cadrul componentei Managementului de Proiect și poate fi crescut în caz de nevoie. Pentru desfășurarea activităților specifice, UMP va colabora / contracta instituții române relevante, fie din sectorul public, fie din sectorul privat.

Specialistul în domeniul social, ce va lucra îndeaproape cu colegii corespunzători din cadrul UMP, va fi responsabil pentru următoarele aspecte ale procedurilor managementului muncii:

- Monitorizarea cu regularitate a faptului că antreprenorul (antreprenorii) îndeplinește (îndeplinesc) obligațiile contractuale față de lucrătorii contractați și subcontractați, așa după cum se prevede în Condițiile Generale ale Contractului – Documentele Standard de Ofertare ale Băncii Mondiale, conform SSM2 și Codului Muncii național;
- Asigurarea faptului că antreprenorul (antreprenorii) responsabil (responsabili) pentru lucrările civile în cadrul proiectului, elaborează planul SSM în vederea îndeplinirii cerințelor reglementărilor naționale cu privire la sănătatea și securitatea în muncă, înainte de începere lucrărilor;

- Asigurarea faptului că lucrătorii pentru toți antreprenorii și subantreprenorii cunosc mecanismul de soluționare a sesizărilor;
- Asigurarea faptului că sesizările sunt înregistrate și adresate corect de partea corespunzătoare.
- Consultarea și implicarea împreună cu Inspectoratele Teritoriale de Muncă, Inspectoratele Județene pentru Imigrări și Direcțiile de Sănătate Publică în ceea ce privește contractele de muncă, drepturile lucrătorilor imigranți, condițiile lucrătorilor, în funcție de caz.

Specialistul în probleme de mediu, ce va lucra îndeaproape cu colegii relevanți din cadrul UMP, va fi responsabil pentru următoarele aspecte ale procedurilor de management al muncii:

- Monitorizarea faptului că standardele SSM sunt îndeplinite la locurile de muncă, conform legislației naționale privitoare la sănătatea și securitatea în muncă și Planul de Sănătate și Securitate în Muncă.

Antreprenorul (Antreprenorii) va (vor) fi responsabil (responsabili) pentru următoarele:

- Desemnarea sau angajarea unei persoane responsabile pentru adaptarea și implementarea planului SSM la cerințele proiectului;
- Ținerea registrelor procesului de recrutare și angajare aferent lucrărilor contractați;
- Comunicarea fișei de post și condițiilor de angajare către lucrătorii contractați;
- Deținerea unui sistem pentru revizuirea și raportarea regulată a performanței în domeniul securității și sănătății muncii pe șantier;
- Elaborarea și implementarea unui mecanism de înregistrare a sesizărilor ce va înregistra și adresa sesizările prezentate de lucrători;
- Furnizarea orientării și pregătirii SSM către angajați.

VII.7. Politici și proceduri

Manualul Operațional al Proiectului (MOP) va prezenta în detaliu rolurile ce se așteaptă din partea partenerilor Proiectului implicați în implementare. MOP va include detalii cu privire la responsabilitățile instituționale și de implementare, aspectele tehnice ale tuturor componentelor și activităților, îndrumarea referitoare la monitorizarea și evaluarea rezultatelor, implementarea cerințelor CMS în vigoare și standardelor sale, plăți și aspecte de management financiar, reglementările și aranjamentele în vigoare referitoare la achiziții și dispozițiile privitoare la monitorizare și raportare.

Monitorizarea proiectului în ceea ce privește activitățile de zi cu zi se va efectua de către UMP. Monitorizarea va respecta Cadrul Rezultatelor Proiectului, incluzând indicatorii la nivel de ODP precum și indicatorii intermediari la nivel de componentă. UMP va asigura monitorizarea generală a colectării de informații cu privire la progresul înregistrat de activitățile Proiectului și în conformitate cu standardele CMS și reglementările fiduciare.

VII.8. Vârstă angajare

Legislația română din domeniul protecției muncii stabilește anumite cerințe pentru protecția tinerilor lucrători:

- Hotărârea Guvernului nr. 600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă
- Hotărârea Guvernului nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii
- Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă

Înainte de începerea lucrărilor, se va realiza o evaluare a riscului pentru fiecare lucrător tânăr, evaluare ce va include următorii factori: agenți fizici, chimici și biologici, echipamentul de lucru și utilizarea sa, procesele de lucru, sarcinile de lucru, organizarea muncii, pregătire.

Ca regulă, persoanele cu vârsta sub 18 ani nu au voie să desfășoare activități:

- ce depășesc capacitățile lor fizice sau psihice
- ce presupun expunerea la substanțe toxice sau carcinogene
- ce presupun expunere la radieri, temperaturi, zgomot sau vibrații excesive
- ce presupun riscuri dificil de identificat sau evitat de către persoanele tinere, ca urmare a lipsei lor de experiență sau pregătire sau ca urmare a atenției insuficient acordate aspectelor ce țin de siguranță.

Persoane tinere cu vârsta sub 18, însă cu vârsta peste vârsta minimă pentru absolvirea școlii pot îndeplini activitățile menționate mai sus, doar în circumstanțe foarte speciale, dacă:

- Activitatea este extrem de importantă pentru pregătirea lor profesională
- Activitatea este derulată sub supravegherea unei persoane competente
- Riscurile sunt reduse la minim

Persoanelor tinere nu le este permisă desfășurarea de activități de mare risc, chiar dacă sunt luate toate măsurile pentru izolarea lor. De asemenea, există restricții în ceea ce privește programul de lucru în cazul lucrătorilor tineri. Aceștia beneficiază de intervale mai lungi de repaus față de ceilalți lucrători.

VII.9. Termene și condiții

Conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 114/2018, salariul în sectorul construcțiilor este reglementat la un nivel minim, comparabil cu salariul mediu pe economie. Se vor aplica dispozițiile naționale cu privire la programul de lucru de maxim 40 de ore pe săptămână, protecția angajaților, concediu medical, concediu de maternitate/paternitate, concediu pentru educație/studii, ajutor financiar și protecția lucrătorilor în construcții în timpul sezonului în care nu se desfășoară activități în construcții etc.

VII.10. Mecanism de soluționare a sesizărilor

Conform dispozițiilor legislației române din domeniu, orice lucrător trebuie să informeze imediat angajatorul și/sau persoanele responsabile în domeniul sănătății și securității în muncă cu privire la orice situație ce reprezintă un pericol grav și iminent și cu privire la orice funcționare defectuoasă a sistemelor de protecție.

De asemenea, lucrătorii vor fi informați cu privire la mecanismul de soluționare a sesizărilor implementat de proiect și li se va acorda accesul în vederea utilizării sale.

VII.11. Managementul antreprenorilor

Antreprenorii vor fi angajați și supravegheați de UMP. Listele de verificare PMMS-uri/PMMS vor fi reflectate împreună cu alte obligații relevante ale antreprenorului în CMS și legislația

națională, în toate documentele relevante de achiziție. Antreprenorul va fi responsabil pentru elaborarea și implementarea listelor de verificare PMMS-uri/PMMS specifice șantierului, conform listei de verificare PMMS/ PMMS a proiectului, incluzând respectarea procedurilor de management ale muncii și PIFI.

VIII. CONSULTARE PUBLICĂ ȘI IMPLICAREA CETĂȚENILOR

VIII.1. Plan de implicare a factorilor interesați

Implicarea factorilor interesați reprezintă procesul continuu și iterativ pe baza căruia proiectul identifică, comunică și facilitează un dialog cu persoanele afectate de deciziile și activitățile sale precum și cu alte persoane care prezintă un interes în implementarea și rezultatele deciziilor sale și proiectului. Acesta ia în considerare diversele nevoi de accesare și comunicare a diferitelor grupuri și persoane, în special a acelor persoane mai dezavantajate sau vulnerabile, incluzând luarea în considerare a ambelor provocări legate de comunicare și accesibilitate fizică. Împrumutatul (Guvernul României, prin Ministerul Finanțelor Publice) a dezvoltat un Plan de Implicare a Actorilor Interesați (PIFI) proporțional cu natura și scara proiectului și posibilelor sale riscuri și impacturi. PIFI descrie momentul și metodele de implicare a persoanelor interesate de-a lungul ciclului de viață al proiectului, așa după cum se convin între Bancă și Împrumutat, făcându-se distincție între părțile afectate de proiect și alte părți interesate. De asemenea, PIFI descrie gama de informații și momentul comunicării lor către părțile afectate de proiect și alte părți interesate precum și tipul de informații ce trebuie obținute din partea acestora. Este conceput să țină cont de principalele caracteristici și interese ale părților interesate precum și de diferitele niveluri de implicare și consultare ce vor fi potrivite pentru diferite persoane interesate. De asemenea, stabilește modul de comunicare cu persoanele interesate de-a lungul pregătirii și implementării proiectului.

VIII.2. Mecanism de soluționare a sesizărilor (MSS)

MSS este detaliat în PIFI. MSS se dorește a fi un mecanism care:

- Să permită identificarea unei soluționări imparțiale, eficiente și la timp a problemelor care afectează proiectul.
- Să consolideze răspunderea în fața beneficiarilor, inclusiv a persoanelor afectate și a comunităților din jur și să ofere canale pentru persoanele interesate aferente proiectului și pentru cetățeni, la toate nivelurile, prin care aceștia să poată transmite feedback și să sesizeze îngrijorările lor.

Existența unui MSS eficient va fi de folos și pentru atingerea obiectivelor de reducere a conflictelor și riscurilor precum interferență externă, corupție, excluziune socială sau gestionare defectuoasă, îmbunătățirea calității activităților de proiect și a rezultatelor și, de asemenea, va servi ca mecanism important de feedback și învățare pentru gestionarea proiectelor, în ceea ce privește punctele forte și punctele slabe ale procedurilor și proceselor de implementare ale proiectului.

MSS va fi accesibil unei game largi de părți interesate care sunt susceptibile de a fi afectate direct sau indirect de proiect. Printre părțile interesate se numără beneficiari, membri ai comunității, lucrători în construcții, echipa de proiect, antreprenori, societatea civilă, mass-media - toți aceștia vor fi încurajați să trimită feedback, inclusiv nemulțumirile, prin intermediul MSS.

MSS va fi utilizat pentru a transmite reclamații, feedback, întrebări, sugestii sau recomandări legate de managementul general și de implementarea proiectului, precum și a subproiectelor respective și activităților specifice de șantier.

Funcțiile MSS se vor baza pe principiile transparenței, accesibilității, incluziunii, corectitudinii, imparțialității și capacității de reacție.

MSS va prevedea termene clare pentru confirmare, actualizare și feedback cu privire la sesizare. Aceste termene vor fi stipulate în manualul operațional al proiectului. Pentru a stimula răspunderea, termenele vor fi comunicate persoanelor interesate de proiect prin intermediul broșurilor, etc care vor face publică existența MSS. Termenul pentru confirmarea primirii unei sesizări/opinii nu va depăși 10 zile lucrătoare de la data primirii; toate sesizările vor fi soluționate în termen de 30 de zile de la data primirii.

De asemenea, MSS va oferi beneficiarilor, persoanelor afectate de proiect și altor părți interesate posibilitatea de a oferi feedback anonim. Aceste feedback-uri sunt înregistrate și tratate în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații publice și Legii 233/2002 privind dreptul de petiționare.

De asemenea, MSS va dispune de canale de primire a sesizărilor anonime referitoare la violența bazată pe gen, hărțuire și abuz prin intermediul unei linii securizate.

Adresați-vă direct către UMP, la numărul de fax, adresa de e-mail și numărul de telefon puse la dispoziție.

VIII.3. Consultare publică

Consultarea publică și comunicarea tuturor informațiilor relevante în legătură cu proiectul vor fi componente esențiale ale eforturilor de a evita sau a reduce la minimum toate riscurile sociale și de mediu. Legislația românească și dispozițiile Băncii Mondiale impun ca actualul CMSM și PMSM-urile specifice să fie publicate pentru consultare publică, astfel încât orice preocupări legate de abordare, de procesul de identificare a riscurilor și de măsurile de atenuare să își găsească răspunsul dintr-o fază timpurie a pregătirii și implementării proiectului.

Au fost identificate persoanele interesate relevante pe parcursul PIFI și s-au propus acțiuni de implicare și consultare pentru toate procesele care implică identificarea și atenuarea riscurilor sociale și de mediu. Părțile interesate variază de la instituții responsabile cu implementarea legislației de M&S în România, fermieri și organizații ale fermierilor, comunitățile afectate, populația generală etc.

Consultări cu privire la CMSM

În data de 22.11.2022, CMSM și PIFI au fost lansate în consultare publică. Anunțul a fost postat pe site-ul MMAP (<http://www.mmediu.ro/categorie/transparența/10>), la secțiunea "Transparență", atât în limba română cât și în limba maghiară, cu termen limită pentru depunerea observațiilor și propunerilor până la data de 06.12.2022 (inclusiv). Până la termenul-limită, nu au existat propuneri/observații cu privire la CMSM și CMS.

În data de 28.11.2022 au fost trimise e-mailuri cu invitația de a participa la consultarea publică din 5 decembrie a părților interesate care reprezintă instituțiile publice (16 reprezentanți), asociațiile profesionale ale fermierilor (7 reprezentanți), ONG-urile și alte entități interesate (16 reprezentanți). La ședința de consultare publică din 5 decembrie 2022 au participat, atât fizic, cât și online, 15 participanți, reprezentanți ai diferitelor entități invitate și 3 reprezentanți ai UMP (MMAP). Detaliile consultărilor publice sunt prezentate în anexa IX.3.

IX. ANEXE

IX.1. Cadrul național legislativ

Principalele legi, statute și politici guvernamentale pentru identificarea și atenuarea efectelor și riscurilor sociale, precum și cele privind mediul sunt enumerate în tabelul de mai jos:

Legea	Aplicabilitate
PROTECȚIA MEDIULUI	
OUG 195/2005 privind protecția mediului, aprobată de Legea nr. 265/2006. Legea cadru pentru protecția mediului.	Statuează principiile care guvernează protecția mediului și a activităților economice în vederea atingerii obiectivelor dezvoltării durabile.
OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.	Statuează principiile pentru regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.
Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului	Legea stabilește regulile pentru evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private care pot avea efecte semnificative asupra mediului.
Ordinul nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și categorii de proiecte.	Stabilește pașii necesare pentru evaluarea impactului asupra mediului pentru diferite domenii și categorii de proiecte.
Ordin nr. 333/2021 MMAP și 165/2021 MARD pentru aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole precum și a Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole.	Stabilește dispozițiile pentru bunele practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole.

Legea	Aplicabilitate
OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor	Instituie măsuri pentru prevenirea și reducerea generării de deșeuri și de gestionare eficientă a acestora, de reducere a afectelor adverse și de creștere a eficienței utilizării acestora pentru asigurarea tranziției către o economie circulară și a garanța competitivitatea pe termen lung.
Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător	Legea are obiectivul de a menține calitatea aerului și de a îmbunătăți calitatea aerului – componentă a mediului, de a preveni și reduce efectele adverse ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și altor factori asupra atmosferei, care prezintă consecințe adverse asupra populației și/sau mediului și reglementează activitatea persoanelor fizice și persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în cazul în care persoana respectivă afectează în mod direct sau indirect sau poate afecta calitatea aerului.
LUCRĂRI DE CONSTRUIRE	
Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții	Instituie sistemul calității în construcții, care să conducă la realizarea și exploatarea unor construcții de calitate corespunzătoare, în scopul protejării vieții oamenilor, a bunurilor acestora, a societății și a mediului înconjurător.
Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții	Dispozițiile legii sunt obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor de orice tip, categorie, destinație și tip de proprietate, cu excepția construcțiilor militare sau secrete care prezintă un caracter specific în vederea autorizării.
PROTECȚIE SOCIALĂ	
Legea nr. 53/2003 – Codul muncii	Legea reglementează raporturile de muncă individuale și colective, aplicarea reglementărilor privind raporturile de muncă și jurisdicția muncii.
Legea nr. 319/2006 – Sănătate și protecția muncii	Legea prevede cadrul general pentru sănătatea și protecția la locul de muncă, rolurile și responsabilitățile, organismele de monitorizare.
Legea nr. 481/2004 privind protecția civilă	Prevede un set integrat de activități și măsuri specifice și sarcini de organizare, tehnice,

Legea	Aplicabilitate
	operative, umanitare și de informare publică, planificate, organizate și realizate în vederea prevenirii și reducerii riscurilor de dezastre, protejării populației, a bunurilor și a mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență.
Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (republicată în 2008)	Reglementează drepturile și obligațiile persoanelor cu handicap acordate în scopul integrării și incluziunii sociale a acestora.
PARTICIPARE PUBLICĂ	
Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public	Legea asigură accesul tuturor autorităților și instituțiilor publice la informații de interes public
Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională	Prezenta lege stabilește regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale precum și al altor instituții publice și reglementează raporturile stabilite între ele cu cetățenii, cu asociațiile legal constituite, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional.

IX.2. Listă de verificare pentru încadrare în funcție de aspectele sociale și de mediu

(se va completa cu intervenția asupra proiectului în subcomponenta 2.1 și adapta specificului fermei)

1. Denumire subproiect

2. **Scurtă descriere a subproiectului** (care va include natura subproiectului, costul, dimensiunea fizică, suprafața șantierului, locația)

3. **Activități propuse** (sub formă de răspunsuri Da/Nu)

Tipuri de activități	Da	Nu	Comentarii
Activități de renovare de mică anvergură în interior			
Înlocuirea acoperișurilor din azbest			
Activități de renovare majore care presupun îndepărtarea/reconstruirea pereților (în special atunci când aceștia conțin izolații sau foi de azbest)			
Lucrări de renovare care implică generarea unor cantități comparativ mari de deșeuri (de ex. schimbarea podelelor, schimbarea sistemelor de ventilație sau electrice, schimbarea ușilor și/sau ferestrelor)			
Activități de renovare care includ schimbarea ceramicii, refacerea birourilor existente, care implică materiale potențial periculoase precum reziduuri de la vopsele, solvenți, email, schimbarea unor cantități mai mari de ferestre și uși			
Rețele de alimentare cu apă și instalații sanitare			
Toalete publice			
Izolarea exteriorului clădirilor (pereți, tavane, acoperișuri)			
Repararea/schimbarea ușilor exterioare și a ferestrelor, optimizarea ferestrelor			
Schimbarea tipului de combustibil			
Aplicarea de suprafață reflectorizantă pe pereți în spatele caloriferelor			
Izolare țevi			
Instalarea de panouri solare pentru încălzirea apei			

Beneficiar:

Semnătură:

Data

IX.3. Consultări publice

În data de 22.11.2022, CMSM și PIFI au fost lansate în consultare publică. Anunțul a fost postat pe site-ul MMAP (<http://www.mmediu.ro/categorie/transparenta/10>), la secțiunea "Transparentă", atât în limba română cât și în limba maghiară, cu termen limită pentru depunerea observațiilor și propunerilor până la data de 06.12.2022 (inclusiv). Până la termenul-limită, nu au existat propuneri/observații cu privire la CMSM și PIFI.

În data de 28.11.2022 au fost trimise e-mailuri cu invitația de a participa la consultarea publică din 5 decembrie a părților interesate care reprezintă instituțiile publice (16 reprezentanți), asociațiile profesionale ale fermierilor (7 reprezentanți), ONG-urile și alte entități interesate (16 reprezentanți). La ședința de consultare publică din 5 decembrie 2022 au participat, atât fizic, cât și online, 15 participanți, reprezentanți ai diferitelor entități invitate și 3 reprezentanți ai UMP (MMAP). Detaliile consultărilor publice sunt prezentate în anexa IX.3.

Participanți:

1. Vicepresedinte Asociația Fermierilor din România
2. reprezentant al Asociației Zonelor Montane din România
3. reprezentant al Asociației Zonelor Montane din România
4. reprezentant al Autorității Naționale Sanitar - Veterinare
5. reprezentant al Direcției Generale a Biodiversității (MEWF)
6. reprezentant al Direcției Generale a Biodiversității (MEWF)
7. reprezentant al Administrației Naționale Apele Române
8. reprezentant al Administrației Naționale Apele Române
9. reprezentant al Societății Ornitologice Române (ONG)
10. reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale
11. reprezentant al Clubului Fermierilor din România
12. Vicepreședinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură (ASAS)
13. reprezentant al Autorității Naționale Fitosanitare
14. reprezentant al Autorității Naționale Fitosanitare
15. reprezentant al Autorității Naționale Fitosanitare

În numele MMAP - UMP "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți" au participat următorii reprezentanți:

1. Coordonator Componente 2 & 3
2. Coordonator tehnic Componenta 1
3. Asistent de proiect.

UMP a prezentat noul proiect RAPID, cu o finanțare de 60 milioane EUR de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, beneficiarii, intervențiile proiectului și tipurile de investiții care urmează a fi realizate în cadrul fiecărei componente, riscurile cheie care au fost identificate și măsuri care trebuie luate pentru a asigura reducerea și eliminarea acestor riscuri. Mai mult, a fost realizată o scurtă prezentare a Cadrului de management de mediu și social (CMSM) și a Planului de implicare a părților interesate (PIFI), cu accent pe importanța acestui document pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de mediu și sociale, având în vedere obiectivele acestor documente și importanța implicării și consultării părților interesate. În continuare, participanții au fost invitați să comenteze riscurile identificate și măsurile de reducere pentru eventuala ajustare/consolidare a acestora.

Vicepreședintele ASAS a făcut următoarele propuneri:

- să fie incluse ca beneficiari și fermele de dezvoltare înființate în cadrul stațiunilor de cercetare agricolă, care au deja o infrastructură agricolă bine dezvoltată, dar orientată spre producție;
- la modernizarea fermelor ar trebui vizate fermele cu acoperișuri realizate din azbest;
- investițiile pentru producerea energiei la nivelul fermelor ar trebui să includă pompe pentru recuperarea căldurii subterane / transferul de energie.

Vicepreședintele Asociației Fermierilor din România a considerat că riscurile identificate și măsurile de atenuare propuse acoperă riscurile care s-ar putea manifesta în realizarea investițiilor propuse de proiect. El a reiterat importanța acestui proiect pentru îmbunătățirea preocupărilor fermierilor cu privire la politicile de mediu, în special asupra aerului, solului și apei și necesitatea prioritizării intervențiilor în zonele rurale, pe baza următoarelor observații:

- ar trebui luată în considerare producția de peleți din gunoi de grajd; astfel, fermierii vor fi încurajați să folosească agricultura ecologică, având în vedere că nu va fi nevoie de echipamente speciale pentru aplicarea de îngrășăminte organice;
- să fie incluse investiții în instalații de biogaz, folosind gunoi de grajd ca materie primă;
- ar trebui să fie încurajată utilizarea digestatului și a fracției lichide din fabricile de biogaz
- fermierii ar trebui sprijiniți cu teste agrochimice și elaborarea planurilor de fertilizare, deoarece există o puternică reticență în pregătirea acestor teste de sol, inclusiv de către marii fermieri;
- fermierii mari au nevoie de cunoștințe privind prevenirea și reducerea poluării.

Reprezentanții UMP au precizat că investițiile în fabrici de biogaz sunt extrem de costisitoare (aproximativ 4 milioane de euro pe investiție, în timp ce aceste granturi vor fi limitate la cel mult 200.000 de euro/proiect), și există o altă schemă de granturi în cadrul Planului Național de Reziliență și Recuperare care va finantează aceste tipuri de investiții.

Participanților la ședința publică le-au fost adresate mulțumiri pentru sugestiile și participarea lor și au fost încurajați de reprezentanții UMP să transmită mai multe propuneri și sugestii cu privire la proiect înainte ca implementarea proiectului să devină efectivă. Aceștia au fost informați că pe parcursul implementării proiectului vor fi organizate consultări cuprinzătoare privind aspectele tehnice și, în special, cu privire la tipurile de investiții pentru fermele selectate care urmează a fi modernizate, unde vor fi partajate informații specifice despre subproiecte, inclusi pe site-urile MMAP, iar părțile interesate vor avea ocazia să comenteze aspecte specifice ale investițiilor în fermele model. În această etapă, sugestiile specifice legate de modernizarea fermelor ar putea fi bine integrate în sub-proiecte, după caz, în funcție de domeniul de aplicare și costurile aferente.

IX.4. Formular de sesizare

Formular pentru sesizări din partea publicului

Nr. referință:	
Nume și prenume	
Date de contact	☐ Poștă: Indicați adresa de corespondență:

Indicați modalitatea prin care doriți să fiți contactat (poștă, telefon, e-mail).	 ☐ Telefonic: ☐ E-mail
Limba preferată for pentru comunicare	☒ [Engleză] ☒ [Română]
Descrierea producerii incidentului sau problemei: Ce s-a întâmplat? Când? Cine este victima? Care este efectul problemei?	
Data incidentului/problemei	
	☒ Incident/problemă unică (data) ☒ S-a întâmplat de mai multe ori (de câte ori?) ☒ Problemă curentă (se produce în prezent)
Care considerați că este soluția problemei?	

Semnătura:

Data:

IX.5. Listă de verificare aferentă PMSM pentru activitățile de construcții și reabilitare

A. INFORMAȚII GENERALE DESPRE PROIECT ȘI LOCAȚIE

INSTITUȚIONAL & ADMINISTRATIV				
Țara				
Denumirea proiectului				
Obiectul proiectului și al activității	Lucrări de construcții de mică anvergură pentru reabilitarea clădirilor în cadrul proiectului _____			
Aranjamente instituționale (Nume și persoane de contact)	BM (Conducătorul echipei de proiect)	Managementul proiectului	Omologul local și/sau destinatarul	
Aranjamente de implementare (Nume și persoane de contact)	Supraveghere protecție	Supraveghere omolog local	Supraveghere inspectorat local	Antreprenor
DESCRIEREA LOCAȚIEI				
Denumire șantier				
Descriere locație șantier			Anexa 1: Hartă șantier [] D [] N	
Cine este proprietarul terenului?				
Descrierea contextului geografic, fizic, biologic, geologic, hidrografic și socioeconomic				
Locații și distanțe pentru procurarea de materiale, în special agregate, apă, pietriș?				
LEGISLAȚIE				
Identificarea legislației naționale și locale și a autorizațiilor care se aplică în cazul activității de proiect				
CONSULTARE PUBLICĂ				

Identificați când / unde a avut loc procesul de consultare publică	
FORMARE DE CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ	
Va exista formare de capacitate?	☐ N sau ☐ D dacă Da, Anexa 2 include programul de formare de capacitate

Listă de verificare privind aspectele sociale pentru activități de construcție și reabilitare

	Impact/Riscuri sociale	Da	Nu	Necunoscute	Detalii
	1. Terenul public propus pentru investiție este liber de pretenții?				
	2. A existat un proces de expropriere privind acest teren în ultimii trei ani?				
	3. Dezvoltarea proiectului va presupune un volum de lucru suplimentar pentru personalul angajat la nivel local?				
	4. Intervenția va implica lucrări de demolare/construcții la (părți dintr-o) clădire existentă? (Specificați ce tipuri de lucrări se preconizează – 1. Demolare și reconstrucție, 2. Doar demolare, 3. Doar construcție)				
	5. Există proprietăți private în apropiere care ar putea fi afectate de aceste lucrări?				
	6. Lucrările de demolare/construcție ar putea să afecteze traficul local/accesibilitatea pentru locuitorii/instituțiile/lucrătorii/proprietarii de afaceri din apropiere?				
	7. Lucrările vor necesita acces la o proprietate privată?				
	8. Proprietarul (proprietarii) proprietății private este (sunt) dispus (dispuși) să acorde acces pe perioada lucrărilor?				
	9. Accesul la proprietatea privată ar putea perturba/cauza pierderi financiare semnificative pentru partea afectată (explicați dacă este cazul)?				
	10. Lucrările de demolare/construcție vor afecta alimentarea cu apă a locuitorilor/lucrătorilor/firmelor din zonă?				
	11. Lucrările de demolare/construcție vor afecta alimentarea cu curent a locuitorilor/lucrătorilor/firmelor din zonă?				
	12. Lucrările de demolare/construcție vor afecta alimentarea cu gaze a locuitorilor / lucrătorilor / firmelor din zonă?				

	13. Lucrările de demolare/construcție vor afecta alimentarea cu agent termic a locuitorilor/lucrătorilor/proprietarilor de afaceri din zonă?				
	14. Se preconizează că vor avea loc lucrări de forare pe șantier?				
	15. Aceste lucrări ar putea afecta clădirile/terenurile private din imediata apropiere?				
	16. Există posibilitatea de mutare în apropiere de activitățile de afaceri/comerciale/mijloacele de trai ale persoanelor în timpul lucrărilor de demolare/construcții?				
	17. Există case neoficiale sau persoane care ocupă ilegal un spațiu pe șantier sau în vecinătatea imediată a șantierului?				
	18. Există dislocare fizică a persoanelor din cauza construcțiilor?				
	19. Acest proiect implică strămutarea persoanelor? Dacă da, prezentați detalii.				
	20. Vor exista pierderi de venituri și de mijloace de trai (de ex. afectarea culturilor sau livezilor din apropiere)?				
	21. Oamenii vor pierde permanent sau temporar accesul la facilități, servicii sau resurse naturale?				
	22. Se preconizează că proiectul va duce la mutarea temporară a profesorilor, a cadrelor și a elevilor din clădirea afectată?				
	23. Mutarea va crește volumul de muncă al personalului (deplasarea pe distanțe mai lungi, adaptarea la condițiile locației în care se face mutarea)?				
	24. Condițiile de lucru ale populației de elevi, profesori și cadre care s-au mutat se vor înrăutăți din cauza mutării?				
	25. Acea mutare va genera costuri mai mari cu transportul pentru persoanele care s-au mutat?				
	26. Proiectul va genera un influx excesiv de forță de muncă drept urmare a noilor construcții?				
	27. Au existat conflicte privind lucrători străini în anii recentți, în comunitatea locală?				

	28. Există un grup mare de populație romă? Indicați procentul și includeți informații privind alte grupuri etnice, dacă este cazul.				
--	---	--	--	--	--

B: ÎNCADRARE PE BAZA ASPECTELOR SOCIALE / DE MEDIU

Activitatea de șantier include/implică vreuna următoarele??	Activitate	Stare	Acțiuni declanșate
	A. Reabilitare clădiri	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea A de mai jos
	B. Construcții noi minore	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea A de mai jos
	C. Sistem de epurare a apelor uzate	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea B de mai jos
	D. Clădire (clădiri) și district istorice	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea C de mai jos
	E. Achiziție de terenuri ¹⁶	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea D de mai jos
	F. Materiale periculoase sau toxice ¹⁷	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea E de mai jos
	G. Impact asupra pădurilor și/sau zonelor protejate	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea F de mai jos
	H. Manipularea / gestionarea de deșeuri medicale	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea G de mai jos
	I. Trafic și siguranța pietonilor	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea H de mai jos
	J. Influxul de forță de muncă	☐ Da ☐ Nu	A se vedea secțiunea I de mai jos

C: MĂSURI DE ATENUARE

ACTIVITATE	PARAMETRU	LISTĂ DE VERIFICARE PRIVIND MĂSURILE DE ATENUARE
0. Condiții generale	Notificare și siguranța lucrătorilor	

¹⁶ Achiziția de terenuri implică dislocarea persoanelor, schimbarea mijloacelor de trai, încălcarea proprietății private respectiv pentru terenurile care se cumpără/transferă și afectează persoanele care locuiesc și/sau persoanele care ocupă ilegal și/sau au o afacere (chioscuri) pe terenul care se achiziționează.

¹⁷ Materialele toxice / periculoase includ, dar nu se limitează la azbest, vopsea toxică, solvenți dăunători, îndepărtarea vopselei cu plumb etc.

A. Activități generale de reabilitare și/sau construcții	Calitatea aerului	
	Zgomot	
	Calitatea apei	
	Gestionarea deșeurilor	
B. Sistem individual de epurare a apelor uzate	Calitatea apei	
C. Clădiri istorice	Patrimoniu cultural	
D. Achiziție de terenuri	Plan / cadru de achiziție a terenurilor	
E. Materiale toxice	Gestionarea azbestului	
	Gestionarea deșeurilor toxice / periculoase	
F. Păduri, zone umede și/sau zone protejate afectate	Protecție	
G. Eliminarea deșeurilor medicale	Infrastructură pentru gestionarea deșeurilor medicale	
H Siguranța traficului și a pietonilor	Pericole directe sau indirecte pentru circulația publică și pietoni, generate de activitățile de construcții	
I. Influxul de forță de muncă	Cazare	
	Muncitori străini	

D: PLAN DE MONITORIZARE

	P a r a m e t r u c e t r e b u i e m o n i t o r i z a t						
Fază	C e	Unde	Cum	Când	De ce	Cost	Cine
În timpul lucrărilor de pregătire a activității							
În timpul implementării activității							
În timpul supravegherii activității							